

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

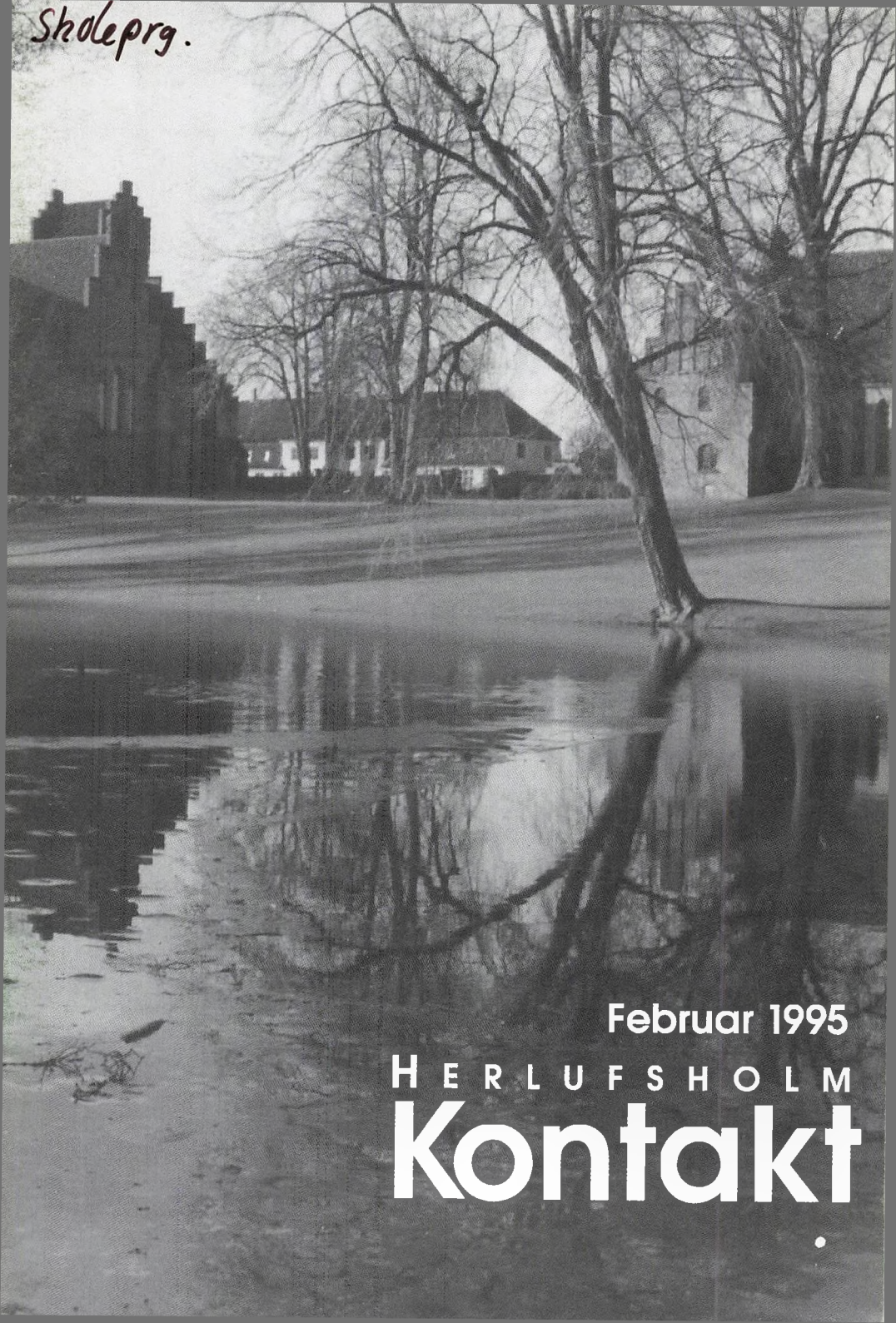
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Skoleprg.

Februar 1995

HERLUFSHOLM

Kontakt

.

HERLUFSHOLM

Kontakt

Redaktør: Mads Nielsen
Redaktion: Vagn Andersen
Hans-Jørn Bentzen
m.fl.
Nils Aarsø

Foto:
Poul Bentzen
Melchiorson
Mads Nielsen

- Redaktøren* 1 Leder
Joen Bille 3 Trolletalen 1995
Mads Nielsen 6 Te deum laudamus
Harald Collet m.fl. 8 Poesi på fransk
Marianne Olsen 10 Elevudveksling
Anne Katrine Møhl 11 Skik følge eller land fly
Jimmy Burnett 16 Nyt fra musik
Jimmy Burnett (red.) 17 Set og sket
20 Fra kalenderen
Anna Sofie Hansen 22 Hører-graffiti
Kristoffer Halse 23 Grafik
Jørgen Hvidtfelt 24 Folk og Fæ
Jørgen Hvidtfelt 25 Budget 1995
Klaus E. Jakobsen 27 Unges alkoholvaner
Jørgen Knudsen 30 50 år efter
Fl. Hart-Hansen 40 Herlovianerprofilen
Klaus E. Jakobsen 42 Betaling for skoleopholdet
Ole M Jung
Hans-Jørn Bentzen 44 Uddannelseskonference
Sebastian Sieck 47 Annie Get Your Gun
Jacob Normann 50 Fritidsaktiviteter
Jacob Normann 51 Idræt
Hans-Jørn Bentzen

Udgiver

Herlufsholm Skole

Bladets formål er at styrke forbindelsen mellem skolen og hjemmet. Dets spalter står åbne for indlæg, som skønnes at være af interesse for hele læserkredsen.

Redaktøren vælges af Pædagogisk råd.

Kontakt udkommer tre gange om året og udleveres gratis til diplene og deres hjem.

Deadline for næste nummer: 24. april 1995.

Forsiden: De voldsomme oversvømmelser har druknet Pøen (Paradisøen) og en stor del af Jomfruens Blegeplads i Nyhave – se også midtersiderne (foto: Klaus E. Jakobsen).

DANMARKS
PÆDAGOGISKE
BIBLIOTEK

Kan man lære at vælge?

Ved det pædagogiske internatskursus i november diskuterede man bl.a., hvilke forventninger skolens lærere, forældre og »aftagere« (forsvaret, erhvervslivet, universitetet) kunne have til fremtidens herloviaanere. Lederen af KU's studievejledning fremhævede her, at skolen bør sætte eleverne i stand til at håndtere de mange valgsituationer, der møder dem under de videre studier: det er for mange en jungle at færdes i kvalifikationskriterier, adgangsbegrænsninger, studieordninger og bolig- og SU-reg-

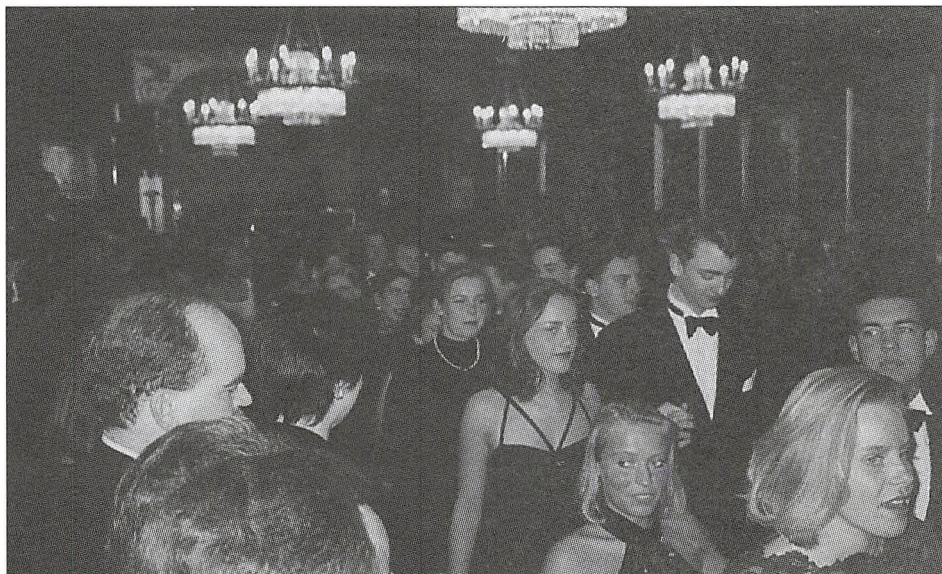
ler, både nationalt og internationalt. Også officersskolens og erhvervslivets repræsentanter fremhævede betydningen af at beherske den fremadrettede »helikopter-strategi«, evnen til at hæve sig op over kamptummelen og sætte ind med den nødvendige strategiske indsats. Men hvordan lærer man at vælge, ikke at lade sig lamme af valgets udfordring eller forvirre af pseudovalg?

For kostskolen gælder frem for andre skoler, at vi både må være forberedt på skolens faglige, akademi-

ske valg og på de mere personlige, menneskelige valg – kostskolelivet gør valgsituationerne mere alsidige og komplicerede.

For at sige det lidt enkelt, så må valg basere sig på to ting: dels information, viden og indsigt – og dels sansen for relevante værdier.

En skole med respekt for sine fag og deres traditioner bør kunne honorere den første forudsætning, når den samtidig erkender, at vidensorientering koster i informationsfundet. Vigtigere er det nok at holde gang i værdis-

debatten: hvilke værdinormer anlægger vi over for denne viden? Den humanistiske dannelses litterære »kanon« og naturvidenskabernes vidensbank er for eksempel hele tiden underkastet revision. Vi må som lærere glæde os, når eleverne kritisk spørger: *Hvorfor skal vi lære det?*

Etiske normer og smagsmæssige trends, der præger vores indbyrdes omgang, er jo ikke uforanderlige, men blandt andet den demokratiske tradition giver os gode spilleregler for at udvikle, formulere og revidere sådanne normer. Derfor er det vigtigt at etablere situationer, hvor værdier og normer checkes af i praktiske valg – efter ærlige og åbne diskussioner, hvor det fal-

der naturligt. Det kan være i »åbne« arbejdsituationer ved projekter og større selvstændige opgaver, i præfektarbejdet og i samarbejdsudvalg. Uden sådanne testsituationer, der åbner for konkret ansvar efter valget, kan man ikke lære at overtage ansvaret for sin frihed.

Unge bombarderes i (kost)skoleårene med tilbud om livsstil. Selve det at blive voksen vil af mange opleves som et fravalg: hvad der tidligere primært var en protest mod den givne (= stivnede) voksenverden, er i dag ofte en protest mod den manglende konsekvens og ansvarlighed i de voksnes verden. Det egentlige, frie valg får intet rum, det erstattes for mange unge ved, at de kaster sig i armene på mo-

dens og mediernes rolledannere og »uniformer«. Ved at vælge »det unge«, gennem forbruget, fravælger man tit det egentlige kammeratskab.

Det egentlige kammeratskab bygger på en moden menneskelig solidaritet, der også indbefatter etiske værdier, der kan bære selv i en krisesituation. Ingen kan vælge rigtigt pr. moralsk instinkt. Værdinormer skal læres og bevidstgøres gennem det gode eksempel, gennem samtale og gennem personlige erfaringer. I kammeratskabet er *andre* afhængige af *dit* valg. Ikke mindst på en kostskole.

Redaktøren

Trolletale 1995

Joen Steensen Bille ('62)

430 år er gået, siden Herlufsholm blev stiftet. Og nu er vi så samlet her i kirken for at fejre stifteren, Herluf Trolles fødselsdag.

Til sommer er det 33 år siden, at jeg blev student herfra, og når jeg kigger ned i kirken, forekommer det mig, at intet har forandret sig fra dengang, ganske vist har synsvinklen ændret sig. Dengang forekom den herre, som jeg så op på, at være en utrolig gammel, kedelig, hvidhåret mand, som aldrig holdt op med at tale. Men nu, hvor det er mig, der står her – og ser ned på jer – synes jeg selvfølgelig, at situationen er helt anderledes, og at der ligefrem ligger et interessant perspektiv i at fejre Herluf Trolles fødselsdag. Den mand, som vi kan takke for, at vi i dag befinder os her.

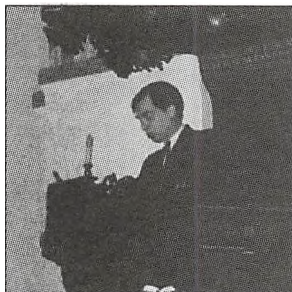
Gennen årene er jeg ofte blevet spurgt om, hvordan det var at gå på Herlufsholm. Om jeg befandt mig godt på en sådan skole? Og ofte var der den slet skjulte undertekst: Det måtte være et gammeldags, autoritært sted med mærkelige traditioner. Det var især i 70'erne, at disse undertoner herskede, men jeg svarede altid ærligt og prompte: »Ja, jeg var glad for at gå der. Det var en

dejlig skole, som jeg ikke ville have undværet.«

Senere hen og især det sidste års tid, hvor jeg har vidst, at jeg skulle holde Trolletalen, har jeg tænkt nøjere på, hvorfor jeg ikke ville have undværet det. Nu er det jo sådan, at man i følelsesmæssige forhold sjældent kan eller skal give en forklaring på årsagen til, at man synes om noget, men spontant kan sige: »Stedet, naturen, samværet med kammeraterne, mange aflærerne og endda mange af timerne husker jeg med glæde. Min tid på Herlufsholm gav tryk og harmoni og vækst.« Alt sammen vigtige og nødvendige betingelser for et begyndende liv.

Men alt dette kunne og kan et godt hjem jo lige så godt give. Og mit hjem gav mig disse forudsætninger. Men hvorfor så Herlufsholm? Hvad berettiger så denne gamle skole? Har den overlevet sig selv? Hvordan skal den leve videre? Hvad gav den mig, eller hvad kunne den evt. give ens børn? Sådanne spørgsmål er vigtige at stille.

Samfundet har, siden jeg blev student i 1962, forandret sig med rivende hast – og det er ikke blot en cliché. Værdinormerne

svinger hele tiden. Efter '68 kom der er voldsomt oprør mod traditioner og det én gang vedtagne, og mange af rødderne til det forgangne blev brat hugget over. En kontinuitet blev delvis brudt. Individet trådte i baggrunden, samfundet blev prioriteret. Jeg'et forsvandt til fordel for gruppen, i oprør mod forrige tiders individualisme. Det blev 70'ernes holdning. I løbet af 80'erne og nu her i 90'erne er der kommet en modbølge. Gruppen er nu gledet mere i baggrunden, og individet er tonet frem. Disse bølger og modbølger har altid eksisteret – og midt i disse bølgeskulp stod og står så denne gamle skolen som en bastion, hvor skulpene også har kunnet mærkes – om end undertiden svagt. Skolens alder, traditioner og opbygning garanterer en roligere udvikling uden de alt for bratte forandringer.

Når jeg nævner individet og gruppen og stiller dem op mod hinanden, er det ikke tilfældigt. For netop i et minisamfund som Herlufsholm er det de to faktorer, som dagligt – man kunne næsten sige hvert minut – tørner sammen og skal bringes i overensstemmelse og finde deres modus vivendi. I en familie er man født som noget unikt og bliver behandlet med særlig opmærksomhed og kærlighed. Når man kommer på Herlufsholm, bliver det særlige ophævet, og man skal underkaste sig en fælles disciplin, fælles regler, oven i købet iklæde sig uniform. Alt sammen for at indgå i en helhed, som skal fungere. Med 300 individer ville alt ende i kaos, hvis alle løb i hver sin retning.

Herlufsholm er et lille koncentreret samfund med samme problemer som det store samfund. Og der ligger just udfordringen for jer at finde jeres plads i en sådan sammenhæng uden at give slip på jer selv og blive til flokdyr. Individet og gruppen bør ikke være modsætninger, for det er i virkeligheden ikke et spørgsmål om enten/eller, men om et både/og.

Dette at finde sin egen kerne, følge sin natur og leve sine talenter helt ud og bruge sine ressourcer prægnant og positivt og personligt til et bidrag til

fællesskabets bedste, det er det afgørende og vigtige element. Når de faktorer er til stede, kan et fællesskab få stor styrke og inspirationsværdi. Man kan løfte hinanden.

På teatret har man et udtryk, som hedder ensemble, dvs. de skuespillere, som spiller sammen. Et godt ensemble på et teater kendetegnes ikke ved midelmådige, profilløse eller holdningsløse skuespillere, som indgår i en helhed, men af fremragende solister, som er i stand til hver fra sin plads at bøje sig ind mod et fælles centrum – føje sig ind i helheden.

Herlufsholm giver jer elever rammer, opdragelse, mulighed for at gøre ligesådan – som en begyndelse til en indtræden i det store samfund. I har et privilegium, som kan udnyttes. I det daglige tænker man selvfølgelig ikke på det, man kan jo heller ikke gå og være taknemmelig hver dag. Men set i bakspejlet stiller Herlufsholm store ressourcer til rådighed for hver enkelt elev i dette fællesskab. Man er godt rustet, hvis man forstår at bruge dem.

Jeg har nævnt ord som disciplin, regler osv., alle sammen begreber, som kunne pege hen mod et ensrettet, enstænkende, autoritært samfund. Men sagen er, at netop disse begreber kan mane til en fritankegang, og dertil kræves fantasi. Disciplin uden

fantasi bliver kedelig og perspektivløs, og fantasi uden disciplin udflydende og kraftløs.

Det fordres hele tiden, at man selv stiller sig spørgsmål som: Hvor står jeg henne, hvordan finder jeg min frihed inden for de afstukne linier? På teatret gælder det paradoksale, at jo strengere og præcisere alle aftaler er, jo friere kan man improvisere inden for disse rammer, og jo større er udfordringen til selvstændigt at skærpe sin fantasi. Frihed og rammer hører sammen som to af hinanden afhængige begreber. For frihed i sig selv eksisterer ikke, vi er alle bundne eller forbundne. Ingen har udtalt sig tydeligere og skarpere om dette dilemma end Henrik Ibsen, som sagde: »Jeg tror ikke på friheden, men på kampen for friheden.« Derfor, lad aldrig reglerne blive en sovepude – forhold jer selvstændigt til dem. Forstået på den måde, at et fællesskabs normer aldrig må fritage en for selv at tage stilling, selv tage ansvar. I det øjeblik, man slipper sin egen personlige moral og lader tingene ske i fællesskabets navn, kan der ske en utrolig farlig og negativ udvikling. Således også i samfundet.

Som før nævnt har denne skole med sine traditioner, historie, struktur udelukket alt for bratte forandringer. Den har beholdt

mange af rødderne. Og netop dette har man i dag erkendt vigtigheden af. Uden sin historie bliver man som et menneske med hukommelsestab, uden forståelse for eller kendskab til sig selv. Også dér giver Herlufsholm et vigtigt grundlag i jeres liv. Men når jeg i begyndelsen sagde, at det forekom mig, at intet har forandret sig, er det jo ganske forkert. Alt har forandret sig. Det er ikke mere den samme skole, som Herluf Trolle og Birgitte Gøye oprettede. Det er heller ikke den samme skole, som jeg blev student fra. Der er kommet piger ind, dagelever er kommet til, elevantallet udvidet betydeligt. Alt sammen nødvendige forandringer – og helt i Herluf Trolles og Birgitte Gøyes ånd. For man skal ikke glemme på denne traditionsrige dag, at netop Herluf Trolle med sine medfødte privilegier – som han har givet videre til jer – med sin gyldne kæder var parat til at gå nye og overraskende veje, bl.a. ved helt konkret at oprette denne skole, noget helt nyt for sin tid. Han ikke alene fulgte traditionerne, men hvad vigtigere er, han *skabte* traditioner. Forældede traditioner er til for at kastes væk, så at nye kan opstå. Selve Trolledagen er jo tankevækkende nok heller ikke en tradition fra 1500-tallet. Ved at gå her på Herlufsholm har

I på en måde arvet de gyldne kæder. Brug dem, men hæng jer ikke i dem.

Igennem skolens historie har der været mange kriser. Den har endog på et tidspunkt været tæt på lukning, da dens elever kun bestod af syv disciple, som alle var fordrukne. Man hver gang har skolen evnet at finde andre veje. Nye tanker og holdninger skabte en ny fællesånd, som atter gjorde Herlufsholm levedygtig og i overensstemmelse med det samfund, som omgav den.

Skolen har i den senere tid atter været gennem kriser – og det er der mange, der med rette har beklaget. Men man skal huske, at netop i krisen ligger der et sundhedssele-

ment. Dér ligger kimen til nye kræfter, eftertanke, kampen mod bevidstløst at fortsætte ukritisk ad samme gamle veje. Forandringer kan gøre ondt, men de er nødvendige.

En stor italiensk forfatter, Lampedusa, har sagt, at alting må forandres, for at alting kan bestå. Derfor har Herlufsholm overlevet og består. Og Herluf Trolle har med sit liv, sin tankegang, sin ansvarsbevidsthed været et fremragende eksempel på denne indsigt. Han kan stadig vække til inspiration. Derfor skal vi også i dag fejre ham som den traditionsfornyere, han var.

Til lykke med fødselsdagen.

Te deum laudamus

Mads Nielsen

Gennem generationer har diplene den 14. januar indledt morgengudstjenesten med at synge Te Deum – teksten dog på dansk, som den findes i Herluf Trolles oversættelse i skolens sangbog:

»O Gud, dig love vi,
dig en Herre bekende vi«

Som en gammel elev blandt gæsterne ved dette års Trolledag sagde det: »For mig har sangen og musikken sammen med den højtidelige procession altid været det egentlige – talerne fra min egen skoletid husker jeg faktisk ikke. Det var sangen og stemningen!«

At tekstens »dig en Herre« oven i købet kunne hentyde til selveste Herluf Trolle lå ikke fjernt at forestille sig for de yngste diplere. Her er i hvert fald den lejlighed, hvor vi hvert år griber tilbage, hilser stifteren på hans fødselsdag og gør det bogstaveligt ved at synge Te Deum i *hans* gendigtning: således bestemte Herlufsholms »Ordinants« af 30/3 1567 nemlig, at på Herlufsholm skulle der »sjunges Te Deum paa Danske, som sal. Hr. Herloff den haver udsat.« Ved at gøre det følger vi hvert år et lillebitte led til traditionens kæde, lige-

som Herluf Trolle selv overtog en tekst, der havde eksisteret lige siden oldkirkens dage og tegnede et væsentligt mønster i den vestlige kultur, som må have stået tydeligere dengang end nu.

På mit bord ligger imidlertid en lærd afhandling af en gammel elev, Jacob P. Holck, stud.mag. og student fra 1990. I fortsættelse af en artikel sidste år i Kontakt (februar 1994) om Herluf Trolle som salmedigter har Jacob P. Holck (JPH) nu produceret en filologisk afhandling om Te Deum – tung af latinske tekskommentarer og dektiviske fund, som dødelige Kontakt-læsere knapt forstår. Men også baseret på en kulturhistorisk viden, som vi har fået lov at låne af efter behov og evne (– hvad både den gamle redacteur og forhåbentlig læserne vil påskønne).

JPH bestemmer først teksten som en slags *salme*, altså beregnet til afsyngelse under gudstjeneste – men nærmere defineret som *hymne*, dvs. lovsang og festsang. Traditionelt tilskrives Te Deum da også Ambrosius af Milano, biskop og berømt forfatter, taler og, ikke mindst, »fader« til den såkaldt ambrosianske sang, en salmetradition, der spillede en stor

rolle for menigheder i hans tid. Myten vil faktisk vide, at Ambrosius skrev Te Deum sammen med den senere så berømte kirkefader, Augustinus, netop den påskeaften i 387, da Augustinus skulle døbes af Ambrosius i Milano!

Selv om Augustin, født i Trier, var kristent opdraget, skete hans definitive overgang til kristendommen først som voksen, altså under påvirkning af Ambrosius – i mellemtiden var han blevet uddannet til jurist og havde virket i Rom og Karthago (hvor han som 18-årig blev far til sin konkubines barn!). Hans senere berømmelse skyldtes bl.a. værker som »Confessiones« og »De Civitate Dei«.

Men som JPH påpeger, har Te Deum klare træk, der viser endnu længere tilbage. Ambrosius byggede da også sin salmetradition på mange latinske og græske tekster af ældre dato. I Te Deum påviser JPH endvidere træk fra jødiske og hedenske lovsange fra før Kristus. I sit forsøg på at forklare Te Deums store popularitet gennem tiderne peger JPH på dens enkelhed som noget centralt. Dens anvendelse af du-formen i lovprisningen af Gud bru-

ges både over for Faderen, Sønnen og Helligånden – og du'et tiltales på én gang af den enkelte og menigheden, ja, faktisk taler de jordiske i kor med de himmelske skarer af engle. Det sker alt sammen igennem bibelcitater, lige så fortrolige som bønnens situation, der dækkes af digtets anden del. (Obs.: i skolens sangbog gengives to varianter af Herluf Trolles oversættelse, og kun den ikke-strofedelte har dette element af bøn). JPH's detailundersøgelser og tekstsammenligninger skal vi ikke gå nærmere ind på, men derimod referere hans omtale af hymnens vej fra Milano til Danmark.

Denne proces påvirkes bl.a. af det faktum, at Benedikt af Nursia foreskrev Te Deum til daglig brug ved benediktinermunkenes gudstjeneste. Den såkaldte tidesang (som JPH ser som en fortsættelse af østerlandske morgen- og aftensange) fik således Te Deum som den vigtigste tidebøn i døgnet: i vekselsangen mellem præsten og et kor skulle den bruges ved matutinen, morgensangen ved dag gryets frembrud. Dette har naturligvis også været skikken i benediktinerne Skovkloster ved Næstved.

Som JPH anfører,

vandt Te Deum en umådelig udbredelse og popularitet, han taler ligefrem om »en vis verdsliggørelse«, idet den indgik i f.eks. gudstjenester og takkefester for vundne slag og krige, ved kroningsfester – ja, Columbus skal i 1492 have sunget den ved synet af Guanahanis kyst! Ikke mindst bogtrykkunstens gennembrud o. 1500 medførte dens spredning til ikke-gejstlige kredse. To konverterede munke sang endog hymnen som vekselsang på bålet, mens de blev brændt af kirken i 1523.

Denne brug af Te Deum som protestsang inspirerede Martin Luther, som adopterede hymnen som lutheransk salme og oversatte den til tysk. Allerede omkring år 1300 var teksten imidlertid blevet oversat til dansk i håndskriftet til den gamle folkebog, Lucidarius, Lysbringeren (dog kun bevaret for eftertiden i en bogtrykt udgave fra 1510). I dette håndskrift synes en vestjysk munk fra Vester-vig kloster bevidst at ville

give latinteksten til det danske folk i en forståelig udgave – og han kan således siges at komme reformatorerne i forkøbet med godt 200 år.

For omkring 1530 spredtes også i Danmark oversættelser til modersmålet. Et tryk fra Rostock 1529 har været tilskrevet Herluf Trolle, som vi da må opfatte som en meget fremmelig 13-årig! Det er da også i dag almindeligt at tilskrive den oversættelse til Claus Mortensen Tøndebinder og Hans O. Spandemager, som stod bag den såkaldte Malmø-sangbog fra 1528. Først årtier senere kommer Herluf Trolles, men hverken det nøjagtige tidspunkt eller originalteksten kendes.

I Salmebogen bringes (naturligvis!) Grundtvigs gendigtning af Te Deum fra 1836:

*O store Gud! vi love dig
af hjertens grund
evindeligt!
I nåde ser du til os ned,
og evig er din
miskundhed.*

Gejstligheden forsyner folk med bøger. Træsnit i »Lucidarius«.

En fin salmetekst med umiskendeligt Grundtvig-præg. Men »vores« Te Deum, reformationstidens hymne i Herluf Trolles gendigtning, er vi sikkert ene om på Herlufsholm.

L'école idéale

Mes élèves: des fleurs
 Mes profs: des arbres
 Quelle belle école
 Je me cache dedans!

* * *

Sentir

Je suis assise près de ma fenêtre
 Je regarde le soleil qui brille, me fait mal aux yeux
 Je sens que ma joue brûle très fort
 J'entends les cris de mon cœur
 Dans ma bouche vient le goût amer de la tristesse
 Et avec mon corps je fais le tout
 Je vois le temps qui passe.

* * *

On ouvre une fenêtre ...

On ouvre une fenêtre
 Pour voir tout le monde
 Mais quand la fenêtre est fermée
 Tout le monde est ici
 Avec moi
 Dans ma chambre
 – et dans ma vie.

* * *

L'amour

Je voudrais une larme
 Pour naître dans tes yeux
 Vivre sur ta joue
 Et mourir sur tes lèvres.

* * *

35000 mots

Le rêve de partir sur la mer
 Le seul espoir
 Un départ dramatique, un adieu ironique
 Personne dans le bateau? mais les cris des oiseaux
 Est-ce que ce vieux Grec Neptune
 Sait qu'il n'existe pas?

Poesi på fr

Harald Collet, 3. cz

Det hører til sjældenhederne, at elever på Herlufsholm får muligheden for at kaste sig ud i den svære kunst, det er at skrive på et fremmedsprog. Den lille gruppe af elever, der har valgt fransk på højt niveau i 3. g, fik dog i løbet af en eftermiddag den 10. november lov til at prøve kræfter med den franske poesi. Marie-Alice Séférian, der er professor ved Danmarks Lærerhøjskole, havde indvilliget i at give os en introduktion til det at skrive digte på fransk og til en generel forståelse af fransk poesi.

Med eksempler fra almindeligt fransk talesprog og tekster fra yere fransk poesi, hovedsageligt Robert Desnos, mundede eftermiddagen ud i, at vi selv kunne skrive et fransk digt på klassen. Disse digte blev senere evalueret på klassen, og vi nåtte nok alle indrømme, at selvom Marie-Alice Séférian havde givet et både spændende og interessant foredrag, så findes der hverken en Desnos eller en Claudel blandt os. Vi takker mange gange for en lærerig eftermiddag.

**Je suis
comme les autres**

Je suis comme les autres
Je dors
– et je vis comme les autres
Parce que je vis dans un monde
Qui n'aime pas les différences
Mais je ne suis pas comme les autres
Dans ma tête
Je ne suis personne
– et je suis tout le monde
Je peux vivre et mourir
Dans ma tête
Dans mon monde
Mais dans ce monde
Je meurs un peu tout le temps.

* * *

La vie

La naissance, l'enfance
L'amour d'enfance
L'amour adulte
Un enfant grandit
Un enfant apprend à aimer
Il en aime une et
Elle en aime un autre
La vie peut être une confusion d'amour.

* * *

La Rose

Il était une rose rouge
Représentant l'amour.
L'amour réel,
L'amour d'un homme pour une femme.

Il était une rose jaune
Représentant la fausseté, l'infidélité.
A ne pas offrir à ses amis,
A ceux que l'on aime.

Il était une rose blanche,
Symbole de la pureté.
De l'amour pur et réel,
L'amour idéal.

Elevudveksling

Lycée Corneille - Herlufsholm

Marianne Olsen

Den 17. oktober sidste år – altså i efterårsferien – besøgte skolens udsendte Lycée Corneille i Rouen for at få en aftale i stand om elevudveksling de to skoler imellem. I forvejen havde vi sendt noget materiale af sted, men da vi endnu ikke havde fået svar, var det lidt af et spring, om ikke ud på virkelig farefuldt vand. Deres udsendte blev da også hjerteligt modtaget af skolens rektor, Jean-Claude Lenoir. Han fortalte at han havde fået skolens forsendelser, men at han, da han netop samme forår var blevet ansat på skolen, havde haft så meget at sætte sig ind i at brevet var blevet liggende til senere besvarelse.

Så meget desto bedre var det at vi nu sad og kunne skitsere en begyndelse på den udveksling som Lenoir selv fandt er en god idé.

Al begyndelse er svær, og vi er i øjeblikket løbet ind i at Lycée Corneille har ferie netop i de dage (slutningen af februar - begyndelsen af marts), da vi kunne afse nogle elever til et ophold i Rouen. I skrivende stund planlægger vi så at sende et par piger af

sted i september måned.

Rouen er en dejlig by, og man møder formentlig mest folk der kun taler fransk. Vikingerne har været der før os, og i 1911 forærede den danske stat byen en kopi af den store Jellingesten. Desuden er det Jeanne d'Arcs by og Flauberts – og Corneilles selvfølgelig. Marie-Alice Séférian, som har lært dette års højtniveauelever at skrive digte, og som har skrevet en fin erindrings-

trilogi til brug ved overgangen mellem begynder-system og sværere franske tekster, er vokset op i Rouen. Så det hele kan komme til at hænge smukt sammen.

Vi håber også på at kunne modtage elever fra Rouen hos os.

Når først den varme linje er oprettet, vil det forhåbentlig gå strygende til manges horisontudvidelse.

Skik følge eller land fly

– 10 herloviaanere i England

Anne Katrine Møhl, 3. cz

Søndag den 30. oktober 1994 kl. 13.00 forlod 10 forventningsfulde disciple (Louise Rostbøll, Anne Katrine Monterossi-Munch, Helga Heyn, Caroline Rantzau, Anne Katrine Møhl, Kim Jensen, Troels Roggenkamp, Mikkel Nikolajsen, Anders Friis-Schmidt og Peter Sveinbjørnsson) skolen sammen med Anker Nielsen og hans kone, Lis. Vi satte kursen mod England, hvor vi skulle deltage i en konference kaldet »The Challenge of European Management«, hvilken foregik på kostskolen »Giggleswick«. På konferencen skulle deltage elever fra flere forskellige europæiske lande (Norge,

Tyskland, Frankrig, Danmark og værtslandet). Vi var på forhånd orienteret lidt om skolen, som vi skulle besøge, og syntes, at det lød meget som Herlufsholm – men vi blev klogere, og jeg tror, at vi alle på hjemturen betragtede vor kære danske skole som den rene »fristad«.

Vi ankom til Manchester Lufthavn søndag kl. 18.30, hvor vi blev hentet af en lærer og dennes datter i to minibusser, som Giggleswick havde. De var umådelig flinke og var meget glade for, at vi var kommet, da franskmændene havde meldt afbud i sidste øjeblik. Ved ankomsten til skolen blev vi først indkvarteret, hvorefter vi

havde vores første møde med den engelske mad. Drengene blev indkvarteret på en drengesovesal, mens pigerne fik en stue på skolens »sus«. Efter aftensmaden kom der nogle engelske elever og hentede os. Disse var udpeget til at guide os lidt rundt på skolens område samt sætte os ind i de regler, der var på skolen, og som vi skulle følge i ugens løb. »Skik følge eller land fly«. Det totale rygeforbud, vi blev informeret om, chokerede for enkelte danske elevers vedkommende temmelig meget. At drenge og piger ikke måtte besøge hinanden på hinandens værelser, men kun være sammen i de forskellige opholdsstuer forskrækkede hele det danske hold. At de kun måtte forlade skolen to gange om ugen (tirsdag og torsdag), og at dette blev overholdt, lød mærkværdigt i vores ører. At eleverne ikke måtte opholde sig på cafeer eller lignende virkede uforståeligt, ligesom de ikke måtte benytte offentlige transportmidler, køre med venners forældre eller køre med egne forældre, hvis disse var på besøg, syntes også meget strengt. I det hele taget gik det meget hurtigt op for os, at vi var kommet til en skole med

helt andre normer og regler end dem, vi kendte til. Den engelske lærer gjorde os kraftigt opmærksom på, at samtlige regler gjaldt for os – især rygeforbudet. De engelske elever var dog så venlige at oplyse os om, at flere elever røg, og at der var flere rygesteder »near by«, hvilket betød 1,5 km ind i en skov, op ad bakke til højre og under et træ. Samtidig med oplysningen om de rygende elever beskrev de straffesystemet for os: Forlod man skolens område i utide, blev man »grounded« (en form for hummer-/gårdarrest) i en periode. I denne periode skulle man op til 8 gange om dagen skrive under på, at man var, hvor

man skulle være. Befandt man sig på en drengs hummer, resulterede dette samvær i en skriftlig advarsel samt det at blive »grounded«. Røg man, fik man ud over 1 uges hjemsendelse en bøde på 10 £ (ca. 100 kr.) samt en alvorlig samtale med rektor, for hvem respekten/frygten var enorm. Indtog man alkohol, var det udsnidningsgrund/hjemsendelsesgrund alt efter, om man havde overtrådt reglementet før, hvilket for os nærmest virkede umuligt at overholde.

Mandag fulgte vi undervisningen på skolen. Denne virkede god, alle elever var stort set med, og lærerne virkede meget en-

gagerede. Klasserne var forholdsvis små, og vi observerede ingen støj. To af os havde på et tidspunkt »frimer«, og vi spurgte derfor to engelske piger, om de ville følge os ind til den nærliggende landsby. Ved denne lejlighed fandt vi ud af, hvor meget reglerne blev overholdt. Vi var igennem tre instanser, før vi fik lov til at forlade skolens område. Dette tog ca. 45 min. Endvidere fik vi kun lov, fordi vi sagde, at vi skulle veksle penge. Vi fik så »permission« til at gå i banken og kun i banken. De to engelske piger skulle melde sig, når de kom tilbage, idet mandag ikke var en tilladt gå-til-byen-dag. Inde i byen ville

vi byde de to piger på et cafébesøg, men de takkede nej, da dette jo var strengt forbudt. Vi opdagede en købmand på et hjørne og ville ind og proviantere. Det øsregnede, men de to englændere blev stående udenfor, da vores udgangstilladelse jo kun gjaldt banken!

Mandag eftermiddag var der *alle* former for sport. Skolen var utrolig engageret i alle tænkelige sportsgrene. Eleverne var superaktive trods det, at mange aktiviteter foregik udendørs i silende regnvejr – ingen sure miner og intet forsøg på at fuske sig til fritagelse. Andre eftermiddage havde eleverne »social service«, en slags samfundstjeneste og militærtræning. Førstnævnte bestod i at yde noget for andre i samfundet uden at modtage »andet« end smil og tak til gengæld (hjælpe handicappede, underholde ældre mennesker etc., etc.). Sidstnævnte bestod af marchture, »krig« i den omliggende natur og masser af honnrører. Dette forrestod folk fra Royal Airforce.

Kl. 18.00 mandag startede konferencen med en velkomst og orientering om det forstående program. Vi var på forhånd inddelt i 24 grupper med seks elever i hver. Vi danskere var kommet i hver vores gruppe, så vi havde ikke på noget tidspunkt mulighed for at kommuni-

kere på andet end engelsk. Til hver gruppe var knyttet en rådgiver fra det britiske erhvervsliv. Disse rådgivere havde alle med management at gøre, og et stort flertal havde kendskab til handel inden for Den europæiske Union. Mandag sluttede konferencen kl. 21.00, og vi var alle meget udmattede. I løbet af de første tre timer havde vi allerede nået at gennemgå aspekter som: Hvorfor industri betyder noget i Europa? Konstrueret en plakat, der skulle give svaret på dette, gået i gang med et meget omfattende investeringsspil (med faste afleveringstider hver dag for ændringerne i produktionen på den virksomhed, man arbejdede med), gennemgået fænomenet værditilvækst samt bygget en form for bro af avispapir. At de følgende to dage skulle blive hårde og lærerige, herskede der ingen tvivl om i vores sind.

Tirsdag morgen skulle konferencen begynde kl. 8.45. Reglen på skolen var, at man skulle have indtaget morgenmad, hvilken var virkelig god bacon and eggs, kaffe etc. inden kl. 8. Kl. 8.25 skulle alle være på plads i skolens kirke. Morgensang forekom tre gange om ugen, hvor alle deltog. De dage, hvor der igen morgensang var, samledes skolens elever i en form for gymnastiksal inden 1. time og fik dagens

beskeder. For de danske pigers vedkommende blev dette første møde med den engelske kirke yderst morsomt samt fantastisk lærerigt. Da vi ville gøre alt rigtigt, startede vi med at placere os på drengenes rækker (piger og drenge sad adskilt), havde overtøj på, trods det, at alle andre elever havde lagt deres overtøj udenfor, og da ordene »let's pray« lød, sprang enkelte af os op, da vi var overbevist om, at man stod op og bad i England. Ved et kig til højre kunne vi konstatere, at alle andre sad foroverbøjet med hænderne foldet og nedbøjet hoved. Efter denne første virkelige succes blev vi med tiden meget bedre til at gøre de forskellige ting rigtigt.

Indbyrdes havde vi danskere aftalt at optræde i halv galla i hvert fald den første dag, hvilket blev til alle dage, da uniformen virkelig vakte begejstring, samtidig med at vi følte os vanvittig sikre, når man pludselig fik øje på en bør eller en hat i det fjerne. 3. g'erne havde ingen uniform, men de skulle dog bære (for drengenes vedkommende) slips og jakke, ligesom pigerne skulle være i nederdel. Indtil drengene kom i 7. klasse, skulle de være i V-udskåret, skjorte, slips og shorts hele året. De kunne så bruge lange knæstrømper i tilfælde af meget koldt vejr. Pigerens uni-

form indtil 3. g var røde nederdele i længden lige under knæet, hvide skjorter og sorte eller grå bluser.

Tirsdagens konferenceprogram var endnu mere udfordrende end mandagens. Vi var igennem en masse opgaver, der koncentrerede sig meget om det at kunne lede, samarbejde og forhandle med andre mennesker. Vi så videoer om den organiserede og den uorganiserede leder, hvilke efterfølgende blev diskuteret i de forskellige grupper. Dagens højdepunkt var en form for produktionsfremstilling i grupperne. Vore fremstillede produkter skulle så sælges til forskellige lande inden for EU. Disse aftagere talte kun ét sprog (f.eks. fransk, spansk, norsk eller dansk), så her kom vore sproglige færdigheder virkelig på prøve. Dette var utrolig spændende, og hele lokalet sprudlede af energi og management. Ind imellem de fornævnte aktiviteter skulle andre grupper nå at omlægge produktion, hæve og sænke lønninger, ændre reklamekampagner osv. i deres firmaer, så de nye beslutninger kunne afleveres til nogle edb-mennesker, der tog sig af at koordinere hele dette investeringsspil. Inden dagen var omme, valgte grupperne deres egen EU-ambassadør, da vi næste dag blandt andet skulle le-

ge EU. Ud over ambassadørerne valgte grupperne også nogle, der skulle sidde i COREPER, et af de mest betydningsfulde organer i EU. To danskere blev valgt som ambassadører for deres grupper, mens flere danskere blev medlemmer af COREPER og andre stående udvalg.

Tirsdag aften fik vi danskere lov til at gå på pub, idet Anker havde fået enormt megen ros for vores opførsel og engagement i konferencen – dette glædede os selvfølgelig, men trætheden efter dagens strabadser var store, og vore udskejelser forblev derfor små.

Onsdag, som var den sidste dag på konferencen, var uden tvivl den hårdeste og mest lærerige. Vi blev kastet ud i at skulle forhandle med diverse firmaer uden at vide, hvor meget de kunne strække sig, hvad angik priser etc., og uden at de vidste, hvor meget vi kunne gå med til. Vi hørte også foredrag og så en video om det at kunne lytte til andre mennesker og på den måde få de bedste resultater ved ethvert forhandlingsbord. Endvidere hørte vi et foredrag om, hvad mulighederne for handel på tværs af grænserne af Europa er i dag, samt hvorledes Europa forhåbentlig kommer til at se ud om nogle år. Bemærkelsesværdigt var det, hvor stor modstand imod EU der eksisterede

hos de norske elever. Specielt én elev så EU som roden til alt ondt og fandt ingen fordele ved noget samarbejde mellem europæiske stater overhovedet – desværre blev det bevist ved den norske folkeafstemning, at flertallet åbenbart var af samme holdning som denne. I »EU-legen« skulle vi bearbejde forslag, der enten har været eller er under bearbejdelse i EU-regi. De enkelte grupper blev så tildelt de forskellige landes meninger og skulle ud fra disse forsvare og argumentere for dette land. Dette var virkelig spændende, og man fik virkelig et godt indtryk af, hvordan tingene egentlig foregår inden for EU.

Ind imellem alle aktiviteterne på konferencen skulle vi spise. Vi indtog vores mad i skolens spisesal sammen med skolens elever. Spisningen foregik i hold (man havde en slags turnusordning) på cafeteria-maner. Dette var et tolt kaos. Man stod i kø i usigelig lang tid, og hyggen ved bordene manglede, da spisningen foregik endnu hurtigere end på Herlufsholm. De havde ikke faste siddepladser, så der byttedes pladser hele tiden. Maden var god, og i den uge, hvor vi var på besøg, meget afvekslende.

Lidt fritid var der plads til på det ellers meget kompakte konferenceprogram, hvorfor vi fik mulig-

hed for at se, hvad de engelske elever lavede i deres sparsomme fritid. Opholdsmulighederne på skolen var store, hvis man ønskede at dyrke sport eller tage drama-/musiklektioner, idet der hele tiden var ting for eleverne at tage sig til. 3. g havde et specielt sted à la melleme, der var meget lækkert. Resten af skolen kunne enten deltage i aktiviteter, sidde i de forskellige opholdsstuer eller være på deres humre.

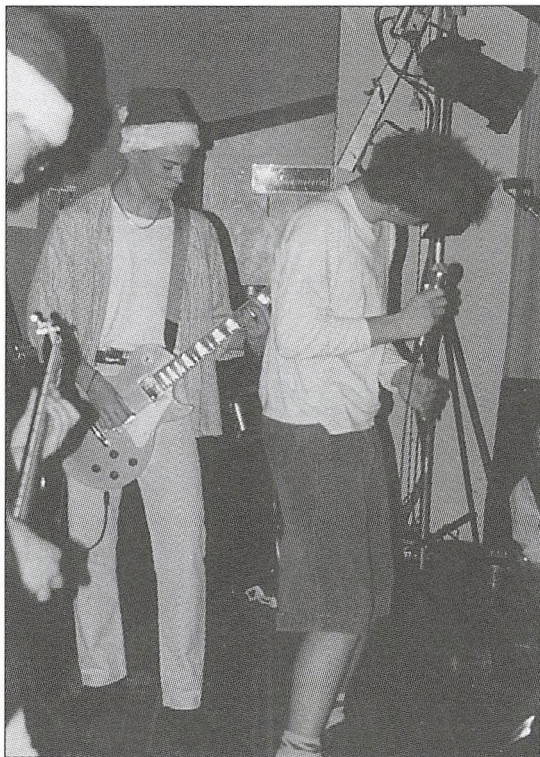
Torsdag og fredag var vi danskere på sightseeing. Torsdag oplevede vi den meget smukke natur. Vi kørte gennem landskabet Hawes til en ostefabrik, hvor vi blev vist rundt og sat ind i produktionen. Dette var en meget interessant tur, og for naturelskere ville dette landskab have været perfekt at vandre i. Fredag kørte vi til byen York. Denne er en gammel vikingeby. Vi så det såkaldte Jorvik Centre. Dette viser, hvordan vikingerne erobrede York, samt hvordan de levede. Man oplever det hele fra en lille elektrisk vogn, der kører en rundt mellem en masse udstillinger, der virker meget livagtige. Efter dette fik vi fri til at shoppe, hvilket der var rig mulighed for i denne by. Inden afgang fra York fik vi lejlighed til at gå i Yorks katedral, der er den største nord for alperne. Dette var en virkelig ople-

velse, den var storslået og enormt flot. Fra York gik turen til Leeds, hvor vi skulle se et teaterstykke, kaldet »True West«, skrevet af Sam Shepard. For os alle var denne dag præget af virkelig mange indtryk, der nu er blevet til gode minder fra en super tur.

Tilbageturen forløb uden vanskeligheder. Vi var alle overvældet med masser af oplevelser, der satte sit præg på snakken hjem i flyveren. Anker Nielsen og hans kone, Lis, var alle tiders at have med. De var utrolig hjælpsomme og søde over for os. Vore oplevelser på Giggleswick var også gode. Det, der nok var mest specielt at opleve, var den energi, elever og lærere udviste over for alt. Lærerne levede og åndede kun

for skolen, hvilket gjorde, at eleverne måske følte sig mere inspirerede og derfor udviste større interesse for de ting, der foregik, end man rent umiddelbart ville have forestillet sig. Afsluttende skal der lyde en tak til skolen for denne tur. Det var en genial oplevelse, og det ville være sjovt, om andre kunne få samme chance som os. ■

Musikudfoldelsen spænder vidt. Det populære rockband med Sammy Sieck som mikrofonist inspirerede til spontan stagediving ved Nisseballet – og Kirsten Ingerslev tryllebandt Trolleballets gæster med sin flotte violinsolo i Spisesalen.

Nyt fra musik

Kort før jul fik musikafdelingen installeret et såkaldt hard-disk recording-anlæg i musiklokalet. I al enkelhed betyder det, at man kan bruge en – godt nok ikke helt almindelig – computer, men dog alligevel en meget avanceret af slagsen, som båndoptager, hvilket giver ubegrænsede redigeringsmuligheder i gængs musikproduktion og helt afsindi-

ge perspektiver i lydmanipulation. Det er i skrivende stund alt for tidligt at komme med en tilbagemelding med resultater af dette nye vidunders virke, da det var umiddelbart før juleferien, installationen fandt sted. Vi i musikgruppen er dog meget tilfredse med og stolte over, at Herlufsholm kommer til at ligge helt forrest, når det gælder pædagogisk arbejde og ny musikteknik.

Jimmy Burnett

Set og sket

Red. Jimmy Burnett

SøndagsCafé

En ny type arrangement så dagens lys i slutningen af oktober. Der havde længe været et ønske fra eleverne om, at mellemweekenderne fik et bredere kulturelt udbud. Institutionen SøndagsCafé skulle da søge at råde bod på dette. Premieren bød på Forstanderens meget spændende lysbilledforedrag om hans rejser i Det fjerne Østen og om filosofien bag organisationen Care-Danmarks virke i disse områder: uegennyttig indsats, men med en erkendelse af, at nødhjælpsområdernes befolkninger bedst selv er i stand til at tage vare om egen tilværelse.

Andre café-arrangementer har været en PH- og Osvald-kabaret med teatergruppen Optimis, og fra skolens egen side et forsøg på at genskabe en gammel engelsk tradition ved sidste søndag før juleferien at afholde en Jule-Sing-Along. Sidst i januar var vi så heldige at kunne hægte os på en koncert i Festsalen, hvor vi var blevet inviteret af Næstved Musikforening. Kunstnerne var de ypperste blandt danske operasangere: sopran Tina Kiiberg og baryton Guido Paëvatalu, begge fra Det kongelige Teater.

Jagt i klapperhøjde

På jagten den 1. november blev der skudt 201 stykker vildt, 93 kokke, 103 høner, 2 snepper og 3 harer. På jagten var der mange kendte personer som f.eks. Ulle Ellemand og Prins Henrik.

Jagten foregik rundt omkring i Herlufsholms skove. Til middag fik både kostelever og dagelever gule ærter og æbleskiver. Da vi var færdige med de omkring syv såter, fik alle klapperne 60 kr. hver.

På jagten den 25. oktober blev der skudt 98 stykker vildt. Ligeledes fasaner, snepper og harer. På denne jagt var der også syv såter. Vi var færdige klokken fem.

Steen og Philip, 7. klasse

Tosca

Som fællestime for gymnasiet var Puccinis Tosca en oplevelse. Operakompagniet Undergrunden havde kogt denne store opera ned til en halvanden-times forestilling med fire sangere fordelt på alle rollerne. En stor del af eleverne var godt rustet, da alle 1. g-klasserne samt 2. g Musik Højt Niveau forinden havde fået gennemgået operan og igennem forskellige undervisningsforløb havde studeret klassisk såvel som rytmisk sangteknik. De optrædende sangere glædede os efter forestillingen ved at sige, at de ikke før havde prøvet at optræde for et så lydhørt publikum.

Trolledag i Zoo- logisk have

Det var en kold og stormfuld dag. Efter højtideligheden Trollemorgen i kirken drog skolens elever af sted til Zoologisk Have. Trods en mild skepsis over for at skulle se på tropedyr i vinterkulde blev denne udflugt utrolig hyggelig for lærerne og eleverne. En meget veloplagt zoolog holdt et underholdende foredrag om elefanterne, og skolen indtog i to hold Zoo's restaurant for at nyde et solidt måltid mad. Festen om aftenen forløb i bedste atmosfære og sluttede klokken et efter et dagsprogram for eleverne på 18 timer.

Jimmy Burnett

I Zoo var det nye Tropehus en paradisisk lun oase. Dialog med dyrene lykkedes mellem visse udvalgte – se dog en afvisende elefant på side 20.

Trolledag på hjemmefronten

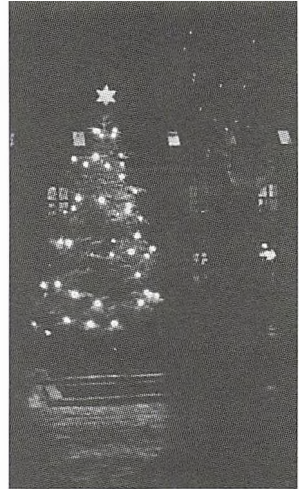
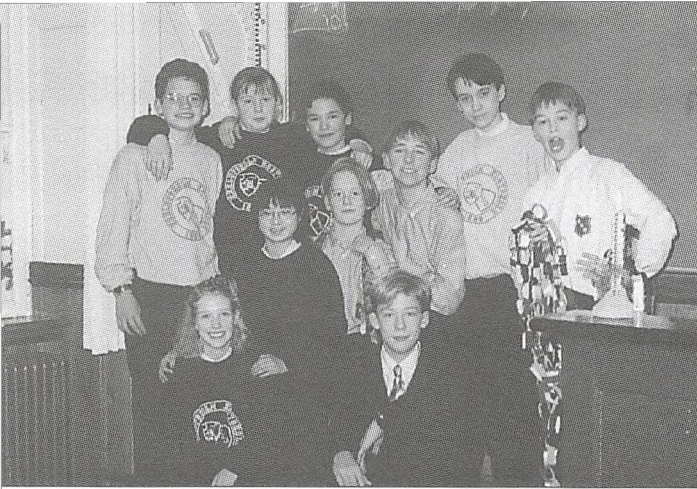
Da busserne med skolens nuværende elever var kørt af sted med kurs mod Zoo, var her stille, men ikke helt stille. Nu afløstes Mygningen II's nuværende piger af de hjemvendte 25-års og 30-års jubilare. Som næsten ny sovesalslærer var det en stor fornøjelse at vise en pigesovesal frem for dem, som havde boet her engang. Skriveborde, skabe og døre er de samme, men det blev kommenteret, at »høpsehullerne« var blevet dækket til, og at de nuværende beboere har indrettet sig så hyggeligt og hjemligt. Da delegationen nåede sovesalen, blev flere af deltagerne helt sentimentale ved at gense deres gamle senge! Intet under, at de knirker en del nu! Pøllerne kunne jubilarene dog ikke få at se, for de ligger i depotet i kælderen under den nye klassefløj. Nu er pøllerne afløst af puder og sovedyr. »Ja, nu er der flere piger på sovesalen, end der var dengang,« lød en af kommentarerne.

Suzanne Strange

9. klasse havde af pladshensyn arrangeret eget Trollebal i undervisningsfløjen. Der var kul på, kan man se, og der blev blæst i balloner før festen.

Oktober

- 6. Præfektdag.
- 7. Mellemniveau-ekskursionsdag.
- 9. Tokai-stævne.
- 25. Kursus for gymnasiet lærere i processkrivning.
- 26. *Tosca* med operakompagniet Undergrunden fra Odense som fællesarrangement i Hellenhallen.
- 29. Blebal.
- 30. Café-arrangement med Forstanderen.
- 31. Anker Nielsen af sted med elever til Giggleswick i England.

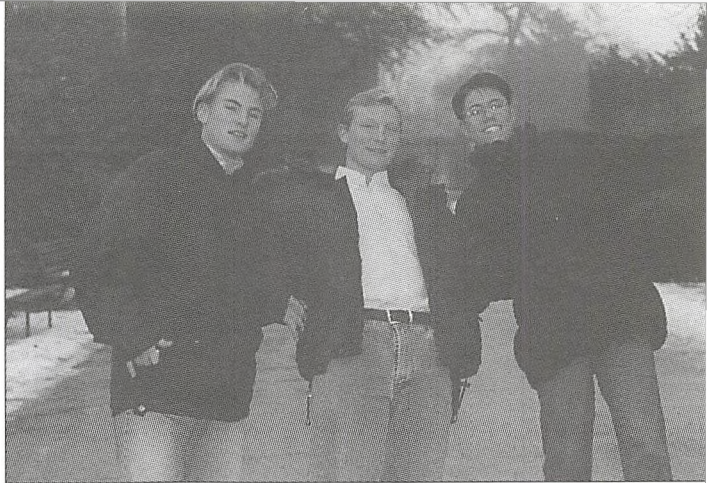

November

- 1. Jagt.
- 10. Vildtaften.
- 10. Professor ved Lærershøjskolen, Marie-Alice Séférian underviser højniveaufranskholdet i 8. og 9. time.
- 13. Kabaret i festsalen med truppen *Optimis*.

8. klasse har julepyntet i klassen. Senere morer man sig til Nissebalet med fakkelteg og juletræ.

Fra kalenderen

8.-19. Internatkursus for skolens pædagogiske personale.

26. Komediebal, »Annie Get Your Gun«.

December

2. 3. g i teatret til *Medea* med Kirsten Olesen.

7. Fyrværkeri-instruktion for skolens elever ved GHR.

10. Lørdagsbio i Helenhallen.

12. Café-arrangement, Jule-Sing-Along.

16. Kostjul med efterfølgende Nissebal.

Januar

14. Trolledag.

17. 1. g-aspiranter gæster skolen i tre dage.

18. Basketstævne på skolen for sjællandske gymnasier.

26. Uddannelsesdag for 9.-10.-klasser.

28. Lørdagsbio i Helenhallen.

29. Koncert-arrangement i Festsalen med sangerne Tina Kiiberg og Guido Paævatalu.

Ekskursion for samfundsfag-hollet, som modtages i Folketinget af Sv. Erik Hovmand (V).

Hører-graffiti

Anna Sofie Hansen

Så har vi vendt kalenderen. Vi har kyndelmisse, og dagen er tiltaget med ...

Vi har rasende travlt, for hvis vi som gode planlæggere – elever som lærere – tæller op i de enkelte fag, hvor mange timer vi har igen i dette skoleår, når rejser, teminsprøver, 3. g-opgaveuge og påskeferie er afholdt, kan de fleste af os nok blive lidt rystede.

I den mørke tid med de korte dage skal vi naturligvis holde skole hver dag, men samtidig afvikles adskillige arrangementer, som næsten alle indebærer festligheder – som regel et bal. Der har været Blebal og Vildtaften, Komediabal og juleafslutning – og Trolledag. Alle sammen særdeles krævende arrangementer, som jeg imidlertid ikke skal opholde mig ved i disse spalter.

Jeg vil derimod sætte spot på et hjørne af hverdagen, som er lige så krævende og nok så nødvendigt som det nødvendige overflødige. Det drejer sig i denne forbindelse om det faglige, pædagogiske og kollegiale samarbejde. Vort arbejde med at finde fælles fodslag, både når det gælder løsningen af aktuelle problemer, og ikke mindst når det drejer sig om det mere langsigtede og målrettede arbejde

med at tegne en ny elevprofil og en ny lærerprofil. Det handler om vort ansigt udadtil, om facaden. Men i nok så høj grad om det sindelag og ansigt, vi viser hinanden internt i det daglige.

I november måned havde vi på Pædagogisk Udvalgs initiativ et døgn på Sørup Herregårds kursuscenter for at få taget hul på denne problematik.

Efter indlæg, som er citeret andre steder i dette blad, barslede grupperne med en del forslag, hvoraf jeg i flæng nævner følgende: Etablering af en tutorordning. Emnedag for eleverne vedr. elevprofil. Lejrskole for 1. g, som tænkes inddraget i planlægningen af kommende 1. g'eres indskolingsuge. Internationalt samarbejde. Humanitært projektarbejde. Og endelig, hvad der er højst påtrængende, sovesalslærer-daglærersamarbejdet. Disse initiativer tænkes iværksat nu eller i løbet af 1995.

Samtidig skal vi alle dygtiggøre os fagligt. Der er rigtig mange spændende tilbud om efteruddannelse såvel i lærerhøjskole- som i universitetsregi. Det kan være både tidkrævende og økonomisk krævende kurser. Det sidste nævner jeg i håb om

bestyrelsens bevågenhed. En del forudsætninger for vort daglige arbejde er ny inspiration, og det er sundt for lærere selv at sidde på skolebænk.

Forældre-lærersamarbejdet finder især sted i forbindelse med vurdert, hvor vi i grundskolen såvel som i 1. og 2. g afholder en årlig forældrekonsultation. Det er et meget vigtigt møde, som her finder sted, selvom det måske kun varer 10 min., og selvom det i de fleste tilfælde drejer sig om en bekræftelse af, at alt står vel til. Det er helt afgørende, at vi har en kontakt med elevernes forældre eller bagland, for at vi kan få et indtryk af elevens baggrund, og for at forældrene kan få et indtryk af os lærere, så vi ikke er helt fremmede for hinanden den dag, vi føler behov for fx en telefonkontakt. På det netop afviklede forældremøde i 2. g oplevede vi en forståelse hos forældrene bl.a. for vort arbejde, som det ovenfor er beskrevet, og det var mede.

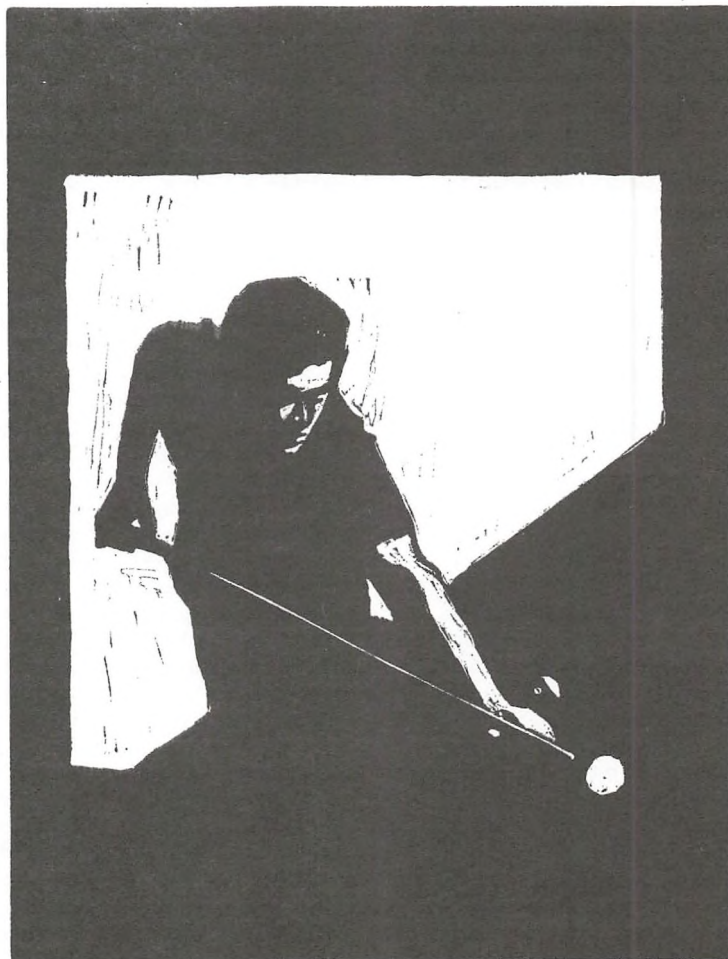
Endelig og i tillæg til alt dette fortjener elevernes

organ, »Herlufsholmeren«, et ord med på vejen. Det kunne være dansklæreren kommentar til det formelle, som nok er undergået en forbedring, men dog stadig kan give konen momentane blodtryksforstyrrelser. Nej, det skal være et bifald til det indholdsmæssige, især lederen, fordi den vover at

sætte spørgsmålstejn ved normer og adfærd i, hvad den selv betegner som en subkultur, der var på vej til at cementere sig bl.a. som et 3. g-privilegium. Ånden er redebon ... og det er fint manifesteret. Vi kender aller fortsættelsen på denne talemåde.

Jeg skal slutte denne graffiti med at glæde mig

over de nye præfekttrøjer, som endelig har gjort præfekterne til synlige forbilleder i mængden. Det er naturligvis en yderligere belastning på et i forvejen krævende arbejde, men derfor kvitterer skolen også herfor på smukkeste måde. Vi ønsker dem god rejse.

Motiv fra billardbordet i Hylen har inspireret til et grafikblad i billedkunst.

Linoleumstryk af Kristoffer Aasted Halse, 3. g.

Budget 1995

Jørgen Hvidtfelt

Bestyrelsen har i december 1994 vedtaget Stiftelsens budget for 1995, herunder også for den del af budgettet, som særligt angår skolen.

Hovedtallene vil fremgå af en artikel i majnummeret af Kontakt, hvor direktør Ole M. Jung redegør for regnskabet for 1994 og budgettet for 1995, så i denne sammenhæng skal vi blot nævne nogle enkelte væsentlige træk.

På området »Bøger, gymnasiet« er der sket en markant stigning fra 250.000 til 376.000. Denne stigning afspejler i hvert fald to forhold. For det første trænges der i nogle fag (bl.a. geografi) til en gennemgribende udskiftning af den eksisterende bogbestand. Det gælder for både dette som andre fag, at forældelsen lurer på de eksisterende bøger. Den verden, bøgerne skal beskrive, ændrer sig hurtigt, og såfremt vi skal kunne give vore elever en aktuel og relevant viden, må bøgerne med visse mellemrum udskiftes. Den anden grund til stigningen findes i det generelle ønske om i stadig større omfang at erstatte fotokopier med rigtige bøger. Fotokopier har ganske vist den fordel, at der må skrives på dem, men alligevel anser lærerne det generelt for en fordel, hvis eleverne

vænnens til at omgås og bruge rigtige bøger.

Et område, hvor skolen har sat markant ind sidste år, er muligheden for at tilbyde eleverne meningsfuld beskæftigelse i mellemweekender. Det koster naturligvis penge, og der er derfor på de relevante konti sket en stigning fra 10.000 til 70.000. Også informationen til forældrene er blevet mærkbart forøget, og det afspejler sig naturligvis i portokontoen.

Derudover arbejdes der med en række planer i 1995, der også alle har økonomiske konsekvenser. Det har længe været et ønske at kunne tilbyde dageleverne at spise med ved skolens middagsbord. For at kunne gennemføre denne plan vil den nuværende linnedstue (i Klosters østfløj) blive flyttet en etage op, således at der kan indrettes spisesal i den nuværende linnedstue. Ved at lave gennembrud i væggen fra Lille Spisesal kan der skabes forbindelse til den nye spisesal, og vi regner med, at der med tre spisesale skulle være plads til, at *alle* skolens elever kan spise samtidig. De tre spisesale vil desuden have den fordel, at der ved morgen- og aftenbordet, hvor dageleverne ikke deltager, bliver mere luft, hvilket skulle kunne give bordene en roligere

afvikling. Udvidelsen fra to til tre spisesale medfører naturligvis også behovet for, at flere lærere deltager i inspektionen, og det arbejdes der i øjeblikket med.

Skolens fysiklokaler var ved indvielsen i 1960 særdeles moderne, men de forløbne 35 år har naturligvis slidt på lokalerne. Desuden er der også på dette område sket så meget, at standarden i dag ikke lever op til de krav, der må stilles. Der foreligger planer til en ombygning, og det indgår for tiden i bestyrelsens overvejelser, om denne ombygning skal iværksættes nu eller afvente yderligere undersøgelser.

Den sidste opgave, der skal omtales her, er edb. Med den udvikling, der er sket inden for området, og med tanke på, at man formentlig snart må anvende PC ved skriftlig eksamen, er det klart, at Herlufsholm må gøre sig tanker om, hvorledes edb skal indgå i den daglige undervisning. Et udvalg drøfter i øjeblikket skolens politik på dette område, og kan man ikke sige andet om resultatet, kan man i hvert fald med sikkerhed sige, at det vil medføre behov for ganske store investeringer. Men hermed er vi også fremme ved budgettet for 1996. ■

Ny skolelæge

Jørgen Hvidtfelt

Herlufsholm har fået ny skolelæge. Med udgangen af 1994 holdt Jørgen Larsen op som skolens læge (og som praktiserende læge), og den 30. december var lægehuset i Sct. Jørgens Park stopfyldt med kolleger og venner, som ville tage afsked med Jørgen Larsen.

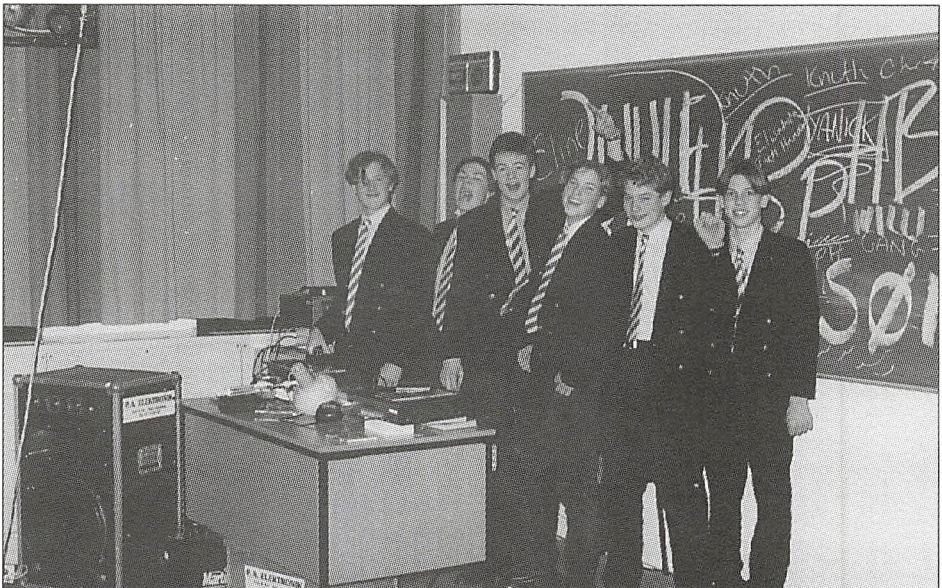
Jørgen Larsen blev ansat ved Herlufsholm den 1. februar 1976, og gennem årene er han trofast flere gange om ugen mødt op for at tilse de syge diple – og fra 1985 også piple. Hans åbne og meget venlige

væsen gav ham et fint forhold til både eleverne og til de to »Damer« (sygeplejersker), han samarbejdede med: først Ragnhild Normann Jørgensen og fra 1986 Mie Sehested. Også uden for det medicinske viste han sin store interesse for Herlufsholm og tog sammen med sin hustru, Else, aktivt del i skolens liv og fester. Vi ønsker Jørgen Larsen et godt og indholdsrigt otium.

Som ny skolelæge er Leif Sehested ansat, og dermed får skolens elever vel det optimale lægetil-

syn, da Leif Sehested også uden for arbejdstiden bor på Sus. Leif Sehested er selv student fra Herlufsholm ('75), så elevernes dårligdomme vil fremover blive behandlet af en, der selv på sin egen krop ved, hvordan det føles at have det skidt langt borte fra moder og fader, men også af en, der – fra sig selv? – kender alle de andre grunde end sygdomme, der kan få en elev til at forsøge at blive indlagt på Sus.

Vi ønsker Leif Sehested velkommen med visheden om et godt samarbejde. ■

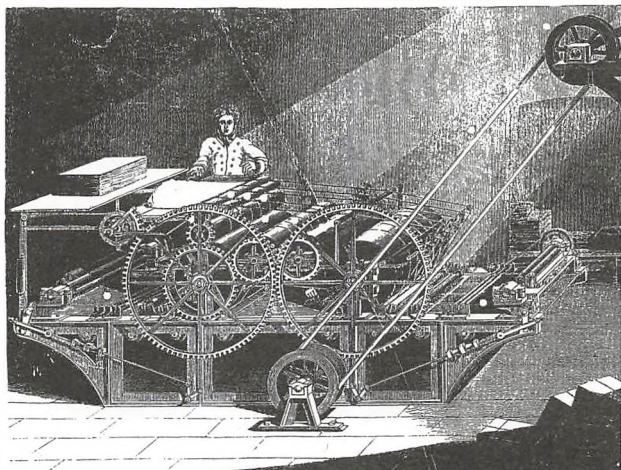

Hvoffer dit og hvoffor dat?

Nils Aarsø

Bestemte ords evne til at fremmane billeder for ens indre blik holder aldrig op med at fascinere. Associationerne er ikke nødvendigvis de samme hos alle. Hvad med fx glosen *laboratorium*? Man forestiller sig straks boblende kolber, hvæsende bunsenbrændere, rækker af glas med stærktfarvede pulvere og udechifrerbare etiketter, dråber af væske med magiske reaktioner til følge. Ikke sandt?

Eller hvad med ordet *værksted*, som man dagligt støder på i en eller anden sammenhæng? Straks tegner der sig et billede af værktøj i lange baner, travlhed, ferme hænder. Eller måske snarere dyb koncentration, luppen fastskruet i øjet, en hånd, som uden den mindste rysten lader pincetten placere det afgørende, men næsten usynlige tandhjul på sin plads. Men lad os standse flugten af forestillinger, lad os gå fornuftigt til værks: lad os slå det op! Vi kunne forsøge os med

ordet værksted, fx slå det op i ODS. Den står på Luen; *der*, hvor der er lektieværksted hver tirsdag og torsdag under 1. lal. *Lektieværksted!* Det er altså et sted, hvor man kan arbejde med sine lektier, og hvor der er hjælp at hente, hvis man ikke kan få høvlet den danske stil til. Her er lærere til stede, som kan få hjulene til at snurre igen, som kan bidrage med den dråbe, som atter kan få det til at syde i kolben, som kan udpege det rigtige værktøj på reolen, som – kort sagt – kan hjælpe dig, når du ikke forstår, hvad Homer mente med »uden at finde på råd, og at mod og fortrøstning må svinde?« Eller hvis du bliver i tvivl om, hvad Chr. IV i grunden ville på den galje, der hed Enfoldigheden. Eller ikke kan forstå,

hvem der fyldte på Johannes i Rungsted. Eller ikke forstår, hvorfor nationaløkonomi ikke er nogen eksakt videnskab. Eller ikke fatter, hvordan Edgar Allan Poe fandt svaret på Olbers' paradoks. Jamen, så kom op i lektieværkstedet! *Der* er hjælp at hente. *Der* kan du finde en sparringspartner, en, man kan diskutere teksten med, en, man kan afprøve sin fortolknings holdbarhed på, en, som kan vurdere en formulerings velegnethed, en, som kender formlen, en, som kan efterprøve beregningernes præcision – kort sagt: en, som kan bringe dig over de vanskeligheder, du måtte være stødt på under din lektielæsning. Det værksted skulle du aflægge et besøg. På gensyn i lektieværkstedet. Laboremus! ■

...-er (-'ran'tj) (lat. *laborator*)
laborare arbejde) ikke-videnskabelig' med
 hjælper i et laboratorium.
laboratorium -et, -er (mlat., af lat. *laborare*
 at arbejde; jfr. *laborere*) arbejdslokale, is.
 til kem. og fys. eksperimenter; arbejdslokale
 for studerende m. dertil hørende redskaber og
 bøger.
laborator -en, -atorer (laboratorium + -ator)
 lederen af arbejdet på et laboratorium.
laboremus (lat., af *laborare*) lad os arbejde
 ...-matria lad os a. for fædrelandet

Unge alkoholvaner

Klaus E. Jakobsen

Cand.psych. Kirsten Thue Skinhøj, som har forsket i ungdom og alkohol, fastslår i en artikel om unges alkoholkultur, at nydelse af alkohol er en del af både voksnes og unges kulturmønster.

Alkohol er samlingspunktet: I forskningen kaldes det »det primære samlingspunkt«, når målet er at beruse sig, og »det sekundære samlingspunkt«, når unge kan være sammen – med alkohol – uden at beruse sig. Alkohol fungerer også som smøremiddel, der fremmer det sociale samvær, og endelig som »time-out'er«, med hvilket der menes frikvarter fra hverdagens krav. For enkelte er funktionen dog også »slik«: belønning, trøst eller flugt.

Unge kan – nævner Kirsten Skinhøj – groft set deles i to grupper: de, der er i en gråzone til misbrug, og de, der ikke er i misbrugsfarezonen. I den sidste gruppe bruges alkohol som det sekundære samlingspunkt, som smøremiddel, kit og »time-out'er«. I gråzonegruppen bruges alkohol som det primære samlingsobjekt og som slik.

De unge i gråzonegruppen er opvokset i hjem med knaphed på materiel-

le og sociale ressourcer (forældrene kan være enlige forsørgere, alkoholmisbrugere, afhængige af nerve- og sovemedicin m.m.). Også i forbindelse med skolegang og uddannelse er de unge karakteriseret ved knaphed på ressourcer (ingen eksamen, halvtidsbeskæftigelse i projekter, skoleskift og sociale nedslag m.m.).

De unge i den anden gruppe er privilegerede, fordi de kommer fra hjem uden de store materielle problemer, fra hjem med forældre, der har uddannelse – og de unge er i øvrigt selv på vej i et uddannelsesforløb; de har planer for fremtiden og struktur på tilværelsen.

Det er ikke overraskende, at de to grupper udvikler sig væk fra hinanden – også i forbindelse med indtagelse af alkohol.

Nogle citater fra Kirsten Skinhøjs artikel viser karakteristika for de unge uden for farezonen:

– »Den gruppe, der ikke er i gråzonen til misbrug, har udviklet misbrugsforebyggende kollektive normer for, hvor beruset det er ok at blive, og for hvordan det er passende at opføre sig, når man er beruset.«

- »Kun i weekender og ferier og drikker ikke alkohol til hverdag.«
- »Den enkelte beruser sig ikke alene.«
- »Råber ikke efter mennesker, de møder på gaden.«
- »... kun tilladt at drikke, hvis man kan styre det, hvorfor man ikke må genere nogen, begå hærværk eller blive voldelig.«

Som det vil fremgå af ovenstående, kan man slutte modsætningsvis til, hvad unge, der er i gråzonen til misbrug, netop gør, når de er berusede.

På skolen er vi bevidste om de forhold, som Kirsten Skinhøj fremdrager – og vores politik på dette område går da også mere og mere i retning af at sikre, at vore dipler, som afgjort hører til gruppen af unge uden for gråzoneområdet, ikke kommer til at opføre sig som tilhørende de misbrugstruede. Jeg regner det for en selvfølge, at jeg har forældrenes støtte hertil – både moralsk og også via handling i rejseweekender og ferier. ■

50 år efter

Jørgen Knudsen

Forfatteren Jørgen Knudsen (student fra Herlufsholm 1944) ved lærernes pædagogiske kursus i november 1994.

Heis' invitation til at sige noget her ved jeres pædagogiske kursus har både glædet og overrasket mig, og jeg griber med fornøjelse chancen for i en sådan forsamling at prøve at gøre et vanskeligt regnskab op, at kvittere for noget, der har beriget mit liv, og at brokke mig over noget, som har forringet det. Min glæde hænger også sammen med, at jeg finder, der er noget elementært fascinerende i at have gået på en skole med så langt et tidsperspektiv, at det kan skønnes relevant – lad os håbe, det også er det – hvad en 50-årsjubilær har at sige.

Ved vort 50-års studenterjubilæum for nylig slog det mig, hvor forskellige vi var, vi 15, der var mødt op. Selv om et kostkoleophold på op til syv år betyder og præger meget, så ensretter det jo heldigvis ikke. Forskellige forudsætninger, forskellig familiebaggrund – og så bagefter forskellige livsoplevelser, alt det præger nok så meget som skolen, selv om det drejer sig om så modtagelige år som – i mit tilfælde

– dem mellem 11 og 18. Det er også indlysende, at I ville få en anden beretning og andre konklusioner, ligegyldigt hvem anden fra min klasse I havde fundet frem til.

Og endnu en bemærkning: Når en gammel dipel som jeg stadig føler mig bundet til skolen, også trods forskellige kritiske forbehold, som I skal få at høre, så er det næppe kun nostalgi. Det, der binder så besynderlig stærkt, er ikke kun det, at man her har levet meget intenst i nogle meget modtagelige år, det er for mig også mulighederne. De muligheder, disse rammer lokker med, den skole, der så at sige foresvæver en, når man ser stedet. Jeg er en uforbederlig projekt-mager, og et så skønt sted som Herlufsholm må få projekterne til at vrimle i min fantasi.

50 år – så bør man have det på afstand. Første gang jeg genså skolen, det var vel 5-6 år efter, jeg havde forladt den, og det skete nærmest ved et tilfælde, jeg kom forbi i anden anledning og ville så lige kigge ind – denne første gang var oplevelsen så voldsom, at jeg rent fysisk blev syg, var ved at kaste op – uden i øvrigt at evne eller ønske at gøre

mig noget som helst klart. Ud over at jeg ikke ville se den skole mere. Jeg har hadet den, selv om jeg også har elsket den.

Ved 25-årsjubilæet var nysgerrigheden stærkere, ikke så meget efter stedet som efter kammeraterne, og det var et gys at se, hvor gamle vi var blevet, og en glæde at opleve, hvordan vi i løbet af et par minutter var de samme for hinanden, som vi altid havde været. Vi var en god klasse, en stærk klasse, med et godt sammenhold, og det levede op ved gensynet som en af disse tørrede blomster, der springer ud, når man kommer den i vand. Vi lavede et rundspørge ved middagsbordet: hvis eller når du har eller får en søn – vi havde ikke rigtig opfattet, at der dengang netop var blevet adgang for piger – vil du så sende ham på Herlufsholm? Det var der kun én, der helt sikker ville og for øvrigt også har gjort. Nogle få var usikre, de fleste ville ikke og har da heller ikke gjort det. Jeg selv tilhørte dette flertal, så hvad I har for jer er en kritisk ånd, om end jeg også bliver blød om hjertet, når jeg tænker tilbage.

Jeg mener at huske, at vi var 24 i 1. mellem i 1937 og 25, der blev studenter i

1944, men hvor mange, der blev hægtet af undervejs, ved jeg ikke, blot at det har været temmelig mange, dels af dem der var med fra begyndelsen, dels drenge, der kom til siden, men kun holdt et år eller to. Af os, der blev studenter, havde ca. halvdelen været med fra starten. Jeg selv var på skolen, fordi mine forældre var i udlandet, og jeg gik der som sagt fra jeg var 11, til jeg var 18, så jeg har prøvet det hele – fra jeg i l. mellem om aftenen sneg mig op på den ene albue, når jeg skulle bede min aftenbøn – Vorherre kunne ikke have, at jeg lå ned, og min frygt for at gøre mig til grin for de andre på sovesalen forbød mig at sætte mig rigtig op, sådan som jeg plejede hjemmefra – og til vi i 3. g fik studenterhuen på og kørte i hestevogn og blev aldeles fulde og skøre af vild og rådvild glæde plus en øl pr. mand.

*Den medicin,
der kurerer en smed,
slår en skrædder
ihjel.
– Syv år er nok
for meget.*

ler skidt at tilbringe syv hypermodtagelige drengeår i træk på Herlufsholm? Her gælder vel det gamle ordsprog om, at den medicin, der kurerer en smed, slår en skrædder ihjel. Syv år er nok for meget, men selve grundsituationen, dette, at man ikke kan flygte (vi havde én i klassen, der to gange flygtede, han gik eller løb hjem til Stege i nattens løb, men blev bragt tilbage hver gang) – det er der noget godt i. Kun den, der har ryggen mod muren, lærer at tage mod udfordringer og at slå fra sig, lærer opfindsomhed, lærer at bruge de kræfter, han nu har, eller udvikle dem, han har brug for for at komme levende gennem vanskelige situationer. Der er ingen beskyttende moderfavn at søge tilflugt i. Et liv uden flugtmulighed og kun med begrænsede alternativer, en tur ud i Friheden, som skoven så herligt hedder – det er sundt for den stærke og opfindsomme, men det er sandelig også hårdt både for ham og naturligvis langt hårdere for den mindre stærke. Svøm eller slug mudder. En kostskole er efter sit væsen en barsk institution. Hvad reglement, lektier og hørere har overset, det skal kammeraterne nok finde frem til.

For 50 år siden var Herlufsholm en meget lille lukket verden. Der var 107 dipler, da jeg kom, det var

vokset til ca. 150 i 1944. Verden dengang bestod for os af fire dele: i verdens midte og bredende sig ud til alle sider var selve skolen, som jeg ventede lidt med. Ude i siderne var for det første det ugentlige brev hjem og især besvarelsen. For det andet var der Næstved, ikke tit besøgt, befolket med en race, der meget praktisk beviste sit lavere væsen gennem sit drævende sydsjællandske dialekt. Vores holdning til skokserne er noget af det, jeg stadig kan skamme mig over, og jeg kan godt forstå, at de gerne ville tæve os. Jeg forstår, at dette ubehagelige forhold til dels stadig eksisterer.

*En kostskole
er efter sit væsen
en barsk institution.
Svøm eller
slug mudder.*

Men det tredje element uden for skolen var – fra 9. april 1940 – krigen, besættelsen, som optog os voldsomt. Det er min teori, at når vores klasse var så forholdsvist stærk, som den var, og med så godt et sammenhold, især i gymnaset, så hænger det sammen med, at vores verden takket være krigen blev større end skolen, at vi blev optaget af noget vigtig-

Ved vort 50-årsjubelæum talte vi med afstandens ro om vores skoletid. Og dog er jeg ikke afklaret. Første spørgsmål: er det godt el-

gere end de små lukkede spil mellem os selv indbyrdes og mellem os og hørerne, de små drillespil, som hverdagen på en så lukket institution ellers let synker ned i eller drukner i. Besættelsen hjalp os paradoksalt nok, trykket lettede, fordi vi fik en helt anden sag, noget, vi var voldsomt optaget af – i 1942-43 med nogle lidenskabelige diskussioner om aktiv kontra passiv modstand, siden – for nogle af os – med beskedne tilløb til noget aktivt. Jeg vil vende tilbage til det, men gerne også nu sige, at jeg tror, at det for unge mennesker, der er anbragt i en så unormal situation, som et kostskoleophold trods alt altid vil være, at det for dem er et stort gode at finde og helst finde sammen om en sag, noget at gå op i og engagere sig i, noget, man selv kan opleve sig båret af, båret frem af og være stolt af. Har man ikke det, og er man uden den varme støtte, som kun et hjem kan give, så er kammeratskabet det eneste værn, og ellers kan det næsten kun handle om at slås, som vinder eller som taber, et sololøb med retning mod eksamen, et sololøb eller et usikkert gruppefællesskab i forhold til de andre i klassen.

I min tid var der dem, der syntes, at skolen selv kunne være en sådan bevægende ophøjet sag, men det tror jeg er dumt af den

af prøve på at blive. Den er efter sit væsen en ramme, nogle muligheder, et tilbud, og prøver den at blive meningen med det hele, så overbelaster den sig selv. Så det er enten noget, der begejstrer og varmer, en sag eller et godt kammeratskab, eller det er det individuelle jagt efter en god karakter, eller der er åbent for det destruktive.

*Skolen er efter
sit væsen en ramme.
Prøver den at blive
meningen med det hele,
overbelaster den
sig selv.*

Der fandtes dengang på skolen en bestemt jargon, som jeg også har truffet hos gamle herloviaere, en let arrogant-sarkastisk-livstræt-ironisk facon, måske inspireret fra engelske kostskoler, der signalerede, at man godt kan komme igennem livet uden en sådan sag, som det i hvert fald ikke er god tone at tilkendegive, at man har, og at der i det hele taget ikke er ret meget her i livet, som der er voldsomt grund til at tage voldsomt alvorligt. At trække på skulderen ad verdens dårskab gælder her for visdom. Jeg har aldrig kunnet snuppe denne jargon, der har forekommet

mig at afspejle en sær ufrihed, men en slags svar på kostskolesituationen har den været, tilsyneladende overlegent, efter min mening temmelig negativt.

Især i mellemskolen var vi meget kontante i vores ondskab. Her efter 50 år bør man have fået tingene på afstand, men ved vores jubilæumssnak var vi 15 ældre herrer meget enige om at være en smule rystede over, hvor ubønhørligt onde vi havde været ved klassens skiftende syndebugke, hvoraf ingen var til stede – af den alt for gode grund, at de var spillets tabere og blev lempet ud på den ene eller anden måde i løbet af de første fire år – drillet ud, taget ud af fornuftige forældre eller hældt ud på grund af lave karakterer. Drengene kan være nådesløse mod hinanden, især mod de svage i klassen. Jeg husker de vennelister, vi en kort overgang førte i 4. mellem – en del af os havde et papark, hvor kammeraternes navne på løse sedler kunne stikkes ind neden under hinanden, så man kunne bytte om på rækkefølgen. Øverst stod han, som man bedst kunne lide, derefter nr. to og så videre, men når vi så sammenholdt listerne, eller måske smugkiggede på de andres, og en opdagede, at den, han bedst kunne lide og derfor havde øverst, at han først havde en selv stående læn-

gere nede, så måtte man jo skynde sig at bytte lidt rundt. Men de, der stod nederst på indtil flere vennelister – det var dem, der gled ud næste gang, der var sommerferie.

*På Herlufsholm
har jeg lært,
hvor skønt det er
at have gode venner.*

På Herlufsholm har jeg lært, hvor skønt det er at have gode venner. Jeg kunne også have lært at rotte mig sammen og støde de svage ud i mørket. Jeg mener ikke, denne grimme kunst siden er indgået i mit livsrepertoire, faktisk snakkede vi allerede i gymnasiet om det og fik udviklet en stærk afsmag for det. Men når man taler om, hvad man kan lære og ikke lære på skolen, så er dette nok en af de ting, man skal være opmærksom på. Jeg ved godt, at det for en hører kræver stor fingerspidsfornemmelse at beskytte de svage uden at gøre dem en bjørnetjeneste. Det kan gøres.

Hvad var skolen for os? For at sige det enkelt, så var den to ting: for det første var den systemet, Heis og hørerne, som styrede os ved hjælp af det kristne, det nationale og det autoritære, alle tre ting med fynd og klem og

uden blusel. Det gode var, at det var så synligt og derfor til at reagere på. En af de ulykkelige følger af den demokratisering, der siden er kommet, er, at den har fået autoriteten til at putte sig, også der, hvor der er brug for en synlig autoritet. Sådan var det ikke dengang. De forskellige høreres vidt forskellige måder at give øretæver på f.eks. Meget manifest. Jeg siger sandelig ikke, at de skal genindføres. Men dér, hvor magt er nødvendig, skal den træde i figur.

Og for det andet var skolen eller livet på skolen naturligtvis også vores svar på disse ting.

For mig personligt kom omdrejningspunktet omtrent midtvejs gennem forløbet og i forbindelse med min konfirmation. Under konfirmationsforberedelsen fik jeg efterhånden opbygget en sværmerisk forventning om, at det vidunderlige ville ske for mig, når præsten lagde hånden på mit hoved eller senest, når jeg modtog nadveren. Helligånden ville udbrede sig over mig, eller noget andet magisk og ufatteligt ville ske med mig. Der har nok også været noget sublimeret erotik i den forventning. Jeg burde have fanget advarslene, da præsten i sidste time før konfirmationen bad os om ikke at tage pomade i håret, fordi han så ville få ubehageligt fedtede fing-

re. Jeg blev stødt og såret over, at han kunne sige noget så plat i forbindelse med noget så helligt, men bevarede min underlige forventning til det sidste.

*Demokratiseringen
har fået autoriteten
til at putte sig,
også hvor der er
brug for en synlig
autoritet*

Bagefter kom så skuffelsen, lige så voldsom, som forventningen havde været, jeg blev totalt vantrot, og vi var tre-fire, der fandt sammen om den sag, og som endda gik så heftigt op i vor nye og dristige erkendelse, at vi sammen opsøgte præsten for at forklare og overbevise ham om, at Vorherre i virkeligheden slet ikke var til. Vi troppede op som en noget benovet, men tapper vantroens delegation. Han tog det pænt, han var en utrolig elskelig mand.

Alligevel har den begivenhed – tror jeg – været afgørende for mit forhold til skolen. Ikke afgørende, at det netop handlede om religionen. Men nok at jeg, eller vi, fik formuleret et klart nej til den herskende ideologi på stedet, at vi blev os bevidste som værende i opposition, vi kendte ikke det ord. Man skal høre sig selv sige det,

før man ved, at man mener det. For os var det utrolig dristigt – vi havde aldrig hørt blot om muligheden af at rive sig løs fra autoriteten på så bevidst og beslutsom en måde. Jeg husker, hvordan vi i den næste vinter fandt en død svane – det var en af isvintrene – og begravede den, og jeg skulle holde en lignende tale over den, hvor jeg fortalte den, at den nok skulle klare sig uden det evige liv, som præstepjatterne udlovede til alle og enhver.

Er man først kommet fri på ét punkt, så åbner også resten af verden sig.

Det var meget barnligt og meget afgørende. Er man først kommet fri på ét punkt, så åbner også resten af verden sig for en. Man får, eller tager, en stor gave, svær at bruge, men noget af det værdifuldeste, jeg fik i de syv år, uden tvivl også noget af det, som har præget mit senere liv mest: at stole mere på mig selv end på autoriteter. Måske også, lidt mere problematisk, en vished om, at de var hykle-re alle til hobe. Med den rare præst som mulig undertagelse var det kristne noget, de lod som om, og kun for at holde os nede. Når man står så svagt, som vi

gjorde med vores nybagte opposition, så bliver man let meget ufordragelig.

Så vidt det kristne. Hvad det nationale angår, så var det på en måde sværere, mere uldent. Det forvirrende var, at Heis, der jo så at sige var indbegrebet af hele det autoritære system, at han var lige så meget mod tyskerne, som vi andre var. Det var utrolig svært at fastholde sin modvilje mod ham, når han så tydeligt, som det overhovedet var muligt i de år, løb en vis risiko for at gøre det forståeligt for os, at han var engelskvenlig og hadede tyskerne lige så meget som vi andre. På vej til Næstved en lørdag aften for at sprøjte tyske soldater på ryggen med svovlsyre – vi havde en flaske i bæltet under frakken og sprøjtede ud gennem et knaphul – fik jeg syre ned ad mig og kom på Sus alvorlig forbrændt. Jeg fortalte, at syren var noget, jeg havde købt i Næstved for at lave kunsthonning, men sejsken var sød og fik den rigtige historie – og gik lumsk nok videre til Heis med den. Jeg husker meget nøje, hvordan han kom og satte sig ved siden af sengen og smiskede for at få mig til at rykke ud med det, jeg havde fortalt sejsken. En besynderlig knude: jeg anede nok, at han var på den rigtige side, og jeg burde naturligvis have haft tillid nok til at gå til bekendelse. Men

samtidig var han så at sige personificeringen af alt det, jeg hadede, og jeg var sikker på, at han ville have brugt en bekendelse til at presse mig til et løfte om at lade være med den slags fremover. Så jeg lod som om, jeg ikke forstod ham – og nød vel også lidt at være den, der kunne vinke af og lade ham sidde dér og være dum.

Det nationale var en meget fælles sag, men enigheden holder ikke én millimeter, når man ikke bryder sig om den, man er enig med. Det afgørende onde i vort liv var naturligvis selve systemet, selve det, at de bestemte, og vi bestemtes over, at ens liv var reguleret og lagt på skinner. Kun et skrog vil affinde sig med den situation.

På en kostskole går disciplineringen i døgn drift.

På en kostskole går disciplineringen så at sige i døgn drift. Og den virker. Alt, hvad du gør – når ikke lige du er ude i skoven eller fordybet i en god bog – det gør du som led i noget, nogen har sat dig til, eller eventuelt som led i en protest mod det, du er sat til. Noget ligeværdigt og naturligt forhold til en hører er det svært at etablere. En dag i 3. g, det har været i januar 1944, da jeg tilfæl-

digvis var alene inde på avisstuen, blev jeg overrasket af Heis, der kom sammen med en pressefotograf. Anledningen var, at han fyldte 50. Fotografen så straks muligheden og stillede os to op ved siden af hinanden. Hans naive tanke var at få et billede af Heis i en helt naturlig samtale med en dipel. Billedet kom ikke i avisen. Det er til at forstå, når man ser det, for den historie, det fortæller, er en anden end den, fotografen har håbet at få i kasse. Heis' skuffelse er lige så tydelig som det, han er skuffet over, min totale knugethed. Den dreng er der hverken meget oprør eller frihed i.

Vores forskellige drillerier – især mod enkelte lærere, de, der var lettest at ramme, snarere end de, der fortjente det mest – vores forskellige drillerier var ikke oprør, kom kun en enkelt gang i nærheden. Som regel gemte vi os fejt i flokken, uhyre sjældent blev det mand mod mand, dipel mod lærer. Men også det at være med til at hapse den inspektionshavende ved middagsbordet eller på anden måde være én anonym blandt mange, det gjorde godt, det hjalp. I de øverste klasser fattede vi så småt usselheden i det og var også helt stolte af, at vi kunne holde os i skindet over for svage hørere, når de kom til at blotte sig eller udlevere sig selv, og

vi blot smilede foragteligt til hinanden uden ellers at benytte os af situationen.

Som systemet er, er den kollektive og anonyme indsats ofte diplens eneste reelle mulighed, når man oplever sig trådt på og har hobet galde op. I min tid i hvert fald vovede kun få sig, og meget sjældent, ud i direkte konfrontation med en hører. Det gælder i høj grad også mig selv, og det tror jeg er en væsentlig og varig virkning, ikke kun på mig: denne nølen med at sige fra over for uretten. Dette, at man siger det til kammeraterne bagefter, men ikke siger det i situationen til den, der allerførst burde havde det at vide, høreren.

Af de mange hørere, jeg har haft, er der en enkelt, jeg har hadet af hele mit sårede hjerte, en, der var efter mig, en, der gjorde mig så bange, at jeg sagde alle de fejl, da jeg blev hørt, som jeg blev hørt, som jeg havde øvet og øvet mig på ikke at sige. En hører, jeg ydmygede mig overfor for at få fred for, vores tysk-lærer i 4. mellem, som jeg lod mig købe af på en helt grotesk måde: hvis jeg, lovede han, hvis jeg lavede en pinekæp til ham, en som ikke bare kunne tæske, men også i sit skæfte havde indbygget en næsekniber plus tom-melskruer, så ville jeg slippe for at blive hørt i tysk stiløvelse i en uge. Alt

Jørgen Knudsen »fanget« på Luen sammen med rektor Friis Hansen (1944).

sammen sagt yderst humoristisk, naturligvis kun for sjov, men jeg lavede kæppen og jeg fik freden i en uge – og havde den fattige trøst, at mine tomelskruer ikke virkede ordentligt, gevindet var dårligt, så de raslede ud på gulvet, første gang han brugte kæppen.

Over for den slags er det altid bekvæmest at trække på skulderen og se på det som en af skæbnens tilskikkelser. Når jeg måske havde særlig svært ved at være føjelig nok, tror jeg, det kan hænge sammen med den lille bevidste afstand, jeg havde fået lagt ind i forbindelse med konfirmationen.

Denne hører var nok noget for sig. Men han var der altså. I mange år og uden at blive smidt ud trods åbenbart psykopatiske træk. Det store flertal af lærerkollegiet var – lad os sige – harmløse. Hver med sin særlige profil, hver med sin form for menneskelighed, sine særheder, svagheder, flinke sider, snurrige sider, men for os først og sidst: dele af systemet, af maskinen.

Men der var tre, der overskred det, tre jeg holdt af. De to af dem var ældre, elskelige mænd, som kaldte på vores ømhed, selv om – eller måske netop fordi – de rent professionelt lod et og andet tilbage at ønske som pædagoger. Afgørende: det var rart at være

sammen med dem uden for timerne: deres menneskelige varme og finhed var uantastet af hørerollen.

Den tredje kom, da vi gik i 2. g, direkte fra universitetet og Vilhelm Grønbech, ung og brændende og efter sigende uægte søn af en polsk greve, og det kunne han godt se ud til, med en pragtfuld anarkistisk kone, som vi forelskede os i. Vi var et mindretal i klassen, der faldt totalt for ham: endelig et menneske med noget på hjerte, en ildsjæl midt i slaveanstalten, en mand, der ville noget, og som helt sprængte skolens rammer, der pludselig blev oplevet som så snævre og ligegyldige, som de også var.

*Jeg savner en
forståelse for, hvilke
farer den ungdom
løber,
som aldrig har mødt
begejstring.*

Selvfølge måtte vi prøve ham, om han var loyal over for sine undermålere af kolleger, og det var han, selv om hans minespil gav signal om, at vi var dumme børn, når vi ville have ham på glatis, for vidste vi måske ikke, også, at verden er større end denne ligegyldige skole? Det vidste vi, og så kastede vi os ud i vidunderlige diskussi-

oner om Grønbech og William Blake og primitiv religion og kærlighed og modstandskampen og pilgrimsmyten i én syndig og pragtfuld forvirring.

Også fordi han var den eneste intellektuelle og eksistentielle udfordring, vi havde mødt. Han har uden tvivl nydt sin magt over os, han var nok også en anelse dæmonisk, og mig væltede han faktisk sådan omkuld, at der gik flere år, før jeg kom over ham. Havde der været flere af hans slags, så man ligesom kunne vænne sig til muligheden af en engageret hører, så ville det nok have været bedre. Alligevel ville jeg ikke have undværet ham. Der har så længe, jeg husker – nå ja, længere endnu, faktisk siden Sokrates' tid – været ivrige advarsler mod ethvert tilløb til ungdomsforførelse, til at begejstre unge mennesker på et usagligt grundlag. Uden tvivl nu og da velbegrunder. Blot savner jeg en forståelse for, hvilke farer den ungdom løber, som aldrig har mødt begejstring, og som ingen nogensinde har søgt at begejstre for noget, der er større end dem selv. En sådan ungdom, tror jeg, er værre stedt.

Da jeg blev student efter alt det her, 18 år gammel, var jeg meget genert, meget umoden, meget i vildrede om, hvad jeg ville med mit liv. Hvad jeg har

fået med fra de syv år er blandt meget andet en stærk sans for ret og uret, for retfærdighed og uretfærdighed, en lyst til at tage parti for de svage og en stor skepsis over for autoriteter. Jeg tror desuden, at Herlufsholm på én gang har lagt roden til en vis selvstændighed og respektløshed hos mig og samtidig har forsinket min udfoldelse, sat mig tilbage. Jeg henviser igen til fotografiet. En forsinket oprører, men vel også en stædig. Jeg blev en af dem, der bagefter kommer i tanke om, hvad han skulle have sagt, men som vel også fik den nødvendige stædighed til at sige det, selv om det måske kom lidt for sent. Jeg tror også, jeg kan takke de syv år for en vis intellektuel nysgerighed, lysten til at analysere og forstå og derpå formulere det forståede. Jeg har nok også – jeg var nemlig rent fysisk ikke blandt de stærke – fundet frem til sprogets muligheder for at sætte en modpart skakmat og har siden ofte haft glæde af den ramnende formulering.

Når jeg tænker på os fra dengang, så godt man nu kan huske, og sammenligner med unge mennesker i dag, så vil jeg sige, at jeg ikke misunder jer. Vist så, der er noget meget imponerende i, at det har været muligt at bløde et stift rollespil så meget op, som det er sket, og i hvert fald,

hvad omgangsformer angår, erstatte autoritære former med mere åbne. For at alt det har kunnet ske, må der have været nogle modige mennesker, som har povet et øje og krydset fingre for, at det gik. Ikke mindst imponerer det mig, at skolens verden ikke brød totalt sammen, da pigerne fik adgang! For 50 år siden var det en politik åbenbar for enhver, at ingen »gæver«, dvs. rengøringsassistenter, med ringeste seksuelle tiltrækningsevne måtte ansættes. Piger var noget, vi drømte om, vi led stor nød og onanerede på lagnerne.

*Det imponerer mig,
at skolens verden ikke
brød totalt sammen,
da pigerne fik adgang.*

Så vidt jeg kan se som meget udenforstående, er skolen ikke desto mindre oppe mod nogle destruktive kræfter, og dens muligheder for at håndtere dem kræver større intelligens, større indføling og større fantasi, end der var brug for i øretavernes tidsalder. Det er en vandring ad en meget smal sti med afgrund på begge sider, når man demokratisk og menneskeligt rigtigt fastholder de unges medansvar på en helt anden måde end i vores tid

- samtidig med, at de på flere måder, bl.a. erotisk, er tidligere modne, end vi andre var,
- samtidig med, at al den ofte så løse snak om demokrati og demokratisering i sidste ende snarere har sløret magtforholdene, end den har ændret dem,
- samtidig med, at aggression og destruktion og selvhævdelse synes at være blevet en voldsom nødvendighed for mange og ikke længere kun i form af karriere- og karakterjag,
- samtidig med, at hele medieindustrien bakker disse på én gang individualistiske og voldelige tendenser op,
- samtidig med, at forudsætningen for en nødvendig selvtilid, nemlig evnen til at sige ja og nej og vælge sit liv, forkrøbler som et valg mellem markedets tilbud, mens pengerigeligheden og ændrede alkoholvaner skærper kampen om dominans i klassen, og der kan gå prestigefulde i noget så idiotisk som at drikke sig bevidstløs.

I den situation er det næppe nok for ledelsen at krydse fingrene, så må den også træde i figur.

Med det forbehold, at jeg ikke har været på Herlufsholm i 50 år, kan jeg ikke dy mig for at komme frem med et par tanker eller ideer. Først lige dette:

*Det er næppe nok
for ledelsen at krydse
fingrene.*

*Den må også
træde i figur.*

Der fandtes dengang et vigtigt område helt uden for magtkampen, et stort livsområde, hvor hørerne hverken havde eller ønskede at have adgang, og hvor vi derfor var piskede til selv at vælge og blive til gennem vore valg. Jeg nævner allerførst venskabet, kammeratskabet som naturligvis altid opstår. En virkelig ven er bare det bedste, og omtrent lige så godt: en tre-fire stykker, der holder sammen. Dernæst var der skoven. I de små klasser havde vi en time tvungen udetime om vinteren, og så var parken der, hvor vi legede »Pave lyst i band«, og skoven, »Friheden«, når man ville væk – nogle stykker sammen på lange ture, måske i båd ned til de døde åløb, eller man byggede huler, eller dæmninger i bækken, eller der var skræppe-skoven, som var skøn og langt mere fuld af oplevelser end den fine græsplæne, som nu breder sig over hele området, eller vi gik på jagt med bue og pil. Naturen var, også i de hårde vintre, en skøn mulighed for at opleve noget helt andet, i weekenderne var vi stort set på ski, lige

fra det ringede ud om lørdagen og til søndag aften. Så var der »skaven«, skolehaven, et herligt helle, og om efteråret i det lange frikvarter var det skønt at høste sin egen tomat eller sine egne majs eller at kunne tage en buket hjemmeavlede blomster med til familien i en udrejseweek-end. Det var vigtigt at have noget uden for systemet, om ikke andet så hvide mus, som vi holdt i trækasser nede i cykelskuret, ellers diverse hobbyer – vi udstoppede fugle, bandt bøger ind, lavede keramik, spillede fik-fak om foråret osv., osv. Mon ikke det var i 3. mellem, vi var to meget gode venner, der stiftede foreningen med det smukke navn, »Åndens fremme«, en forening, som brugte søndagene til lange cykelture for at studere landsbykirker. I gymnasiet blev hele dette meget vigtige liv uden for undervisningens rammer friere, lettere. Der kom bøgernes verden som det fantastiske alternativ – ikke lektierne, men helt andre bøger, helt andre verdener, litterære, politiske, filosofiske – og der kom den hjælp, der ligger i at formulere sig for hinanden, at problematisere og filosofere – og endelig kom der altså alt det med tyskerne.

I forhold til dagens dilemmer tror jeg, vi i højere grad blev til i fritiden, som for os var en tid uden bekym-

ret omklamring fra skolens side og uden noget som helst emsigt tilbud fra nogen medieindustri. Alternativet til at kede sig, hvad der ikke var meget sjov ved, var at udvikle sit eget initiativ.

*Det er vigtigt
at have noget uden for
systemet.
Om ikke andet,
så hvide mus.*

Vel vidende, at hele dette vidunderlige frirum næppe foreløbig lader sig genoprette, har jeg et enkelt lille forslag, når nu I alligevel er i gang med at tænke det hele igennem: jeg tror, I skal tænke på at genoprette haven, dvs. skolehaven. 6-8 kvadratmeter til hver dipel, der har lyst, en konkret og jordnær opgave, noget, der giver glæde, noget at se frem til, når tomaterne eller majsen modnes, et fredeligt alternativ, og helst hjulpet til frodighed af noget god og økologisk gødning, hentet på en trillebør.

Men dernæst en vigtigere tankegang: hvad der holder en kostskole som Herlufsholm sammen og oppe er foruden disciplinen også stoltheden. Et så unaturligt liv kan kun leves, når man er en smule stolt af det, hvad man også bliver på grund af de af-

kald, man accepterer. Afkald på familien, afkald på individuel klædedragt, afkald på komfort – det er oplagt, at sovesalene og alt det spartanske, de står for, er centrale i en dipels selvforståelse, og at et vist afkald på komfort er en forudsætning for hele skolelivet. Nærheden til soldaterlivet er der. Og dér som her: en stolthed kan bære langt, men en stolthed kan også lige modsat blive destruktiv, ond, køre i tomgang, og så er det, bagsiden vil komme frem, karrikaturen og ritualerne, 3. g's heppekor, »Vi er dem, som piskan svinger, pøblen ned i knæ vi tvinger«: morsomt, harmløst, selvironisk? Vel er det ej. Ikke mere end det var, da min tysklærer så morsomt foreslog mig at lave den pinnekæp.

Derfor må skolen have en sag, derfor kan den slet ikke overleve uden en sag, og den er ikke selv sag nok. Jeg har studeret skolens nugældende formåls-erklæring, som er svær at skelne fra de fleste tilsvarende med sin vægt på den enkelte elevs særlige evner og kreativitet. Hverken det kristne eller det nationale er med, og lige så klogt dette unægtelig er, lige så stor et hul efterlader det, når al målsætning sigter på individet, intet på noget, der er større end individet: et meget stort hul.

For ca. 100 år siden hav-

de Herlufsholm korpset: en militær uddannelse, som jeg ikke ved noget nærmere om, ud over at den skete ved hjælp af hærens aflagte geværer – vi fandt dem nemlig i sin tid oppe på loftet af skolebygningen, hvor nogle af dem muligvis ligger endnu. Pointen med korpset dengang var, at der var en sag, en helt selvfølgelig: landets forsvar mod truslen fra syd. Efter 1864 og siden den utrygge situation under første verdenskrig. Sagt i parentes og i forlængelse af det, jeg før fortalte om den sag, vi var nogle, der fandt af os selv under krigen: det var netop de gamle geværer fra det for længst nedlagte korps, som vi opdagede på loftet dengang i '43, og som vi så satte i stand, støbte kugler til og gemte til det store opgør, som bare aldrig kom. Som sagt: en samlende sag, noget at tjene, noget at gøre noget for, en indsats rettet mod noget uden for skolen: er der først det, så kan skolen ånde lettet op.

Jeg synes, I skal lave verdensborgere. Klodens skæbnefællesskab er der, og alle udfordringerne er der, som jeg ikke behøver minde om. Faren for voldsomme konflikter, især mellem rig og fattig, er ikke bare et spørgsmål på væggen, krigen er allerede i gang, debatten om flygtninge og invandrere er en slags mild forløber. Her-

lufsholm har, alene med sine børn af udlandsdanskere, med sine allerede eksisterende studierejser og udvekslingsstudenter og med sin del af diple med anden hudfarve end den blege danske, en naturlig forudsætning for at søge eller at udbygge en profil som foregangssted, som stedet hvor tidens gigantiske globale udfordring søges taget op og søges konkretiseret – i studier, så vidt det overhovedet er muligt inden for pensums rammer, i studierejser og i udvekslinger. Selvom oplevelse af den tredje verdens grumme virkelighed og grufulde nød er en god kur mod stupid overklassearrogance. Skolens formåls-erklæring taler allerede om dette, om at styrke den internationale orientering. Hvor meget det så rent faktisk fylder i dag, ved jeg jo ikke noget om, men jeg vil gerne slutte med at sige, at kan I mobilisere diplene og jer selv i denne sag, som vel er den, der bedre end nogen anden kan mobilisere stærke og gode følelser, lidenskaber og begejstring, så har I for det første gjort noget godt og vigtigt, og for det andet – og det var sådan set dér, mit mere kyniske udgangspunkt var – så har I også hjulpet skolen i den disciplinkrise, den altid har stået og altid vil stå i.

Herlovianerprofil

Læge Flemming Hart Hansen

Forældreindlæg ved lærernes pædagogiske konferencen i november 1994.

Hvordan forventer jeg som bruger af Herlufsholm, at herlovianeren ser ud, når han eller hun forlader skolen?

Se dette er et særdeles vanskeligt spørgsmål, og det er spørgsmålet, hvor konkret det stod aftegnet i min bevidsthed, da vi sendte vore børn af sted til skolen for ca. 5 år siden.

Lad mig starte med, hvilke tanker der gik gennem vore hoveder, da vi besluttede at sende drengene på kostskole.

Vor ældste søn havde været et par år på skole i Canada og ønskede at komme i gymnasiet på en skole, der lignede det system, han havde været udsat for i Canada. Det nærmeste, vi kunne tænke os, var Herlufsholm. Da lillebroderen så skolen som medløbende, var han af den faste overbevisning, at det ville han også. Til trods for, at han kun var en bette knægt, kunne vi ikke tale ham fra det. Han var overbevist om, at det liv ville han også deltage i.

Det for mig vigtige er at slå fast, at de begge kom på Herlufsholm, fordi de ville af egen fri vilje.

Jeg er selv kostskole-

dreng fra Stenhus og vidste jo dermed nogenlunde, hvad kostskolelivet indebar.

1. At man bliver et selvstændigt individ, som i mange situationer selv må tage stilling til tingene, efterhånden som de opstår.
2. At man skal være robust – eller rimelig robust i det mindste – fordi man ofte selv må klare ærterne og ligeledes klare perioder med ensomhed.
3. At man får et godt kammeratskab og et nært forhold til mange kammerater, når man lever så tæt på hinanden i så lang tid – et kammeratskab, som ofte, fordi det er etableret tidligt, vil holde længe efter skoletiden.
4. At man får mulighed for at deltage i fritidsaktiviteter, sport og lign., fordi man bor på skolen.

5. At man identificerer sig med skolen på en anden måde, når man er kostelev.

Men samtidig havde vi en del bekymringer.

Man fratog måske os forældre muligheden for gennem vort daglige liv at præge vore børn, som vi ønskede det.

Man fratog os muligheden for at påvirke børnene i deres måske mest receptive periode – for at give dem en holdning i livet, som vi står for.

Ligeledes blev vi frataget muligheden for at kunne støtte i situationer, hvor det måske var nødvendigt – og måske risikerede vi, at de udviklede sig i en retning, som vi ikke brød os om.

Når det kom til stykket, var disse bekymringer måske mere teoretiske end reelle. Vi sendte jo børnene af sted til en skole, hvis holdninger vi kendte – en skole med lange traditioner for at præge børnene i en retning, vi kunne stå inde for – traditioner for at give de unge mennesker en holdning i tilværelsen. I rektor Jakobsens dimissionstale bliver disse holdninger og traditioner omtalt som den Apollinske og den Dionysiske livsholdning – el-

ler rettere en god blanding heraf. En livsholdning, der bygger på årelange traditioner. En livsholdning, der sætter de menneskelige kvalifikationer i højsædet.

Eleverne selv taler om herlovianerånd, og vi forældre fornemmer tydeligt denne herlovianerånd som en gave, børnene får med fra skolen, og som sætter dem i stand til at gå videre i tilværelsen og tage fat på voksertilværelsen på optimal måde.

Når vore børn forlader skolen, så har de som nævnt i de fleste tilfælde opnået en holdning til livet, som er værdifuld – de har forhåbentlig et rimeligt højt fagligt niveau – en balance – en ansvarlighed – samt en vis modenhed.

Men mangler der noget?

Ja, det tror jeg egentlig, der gør, og det er eleverne selv inde på i sidste nr. af »Herlufholmeren«.

Herlovianere har, især når de er i flok, en tendens til at være sig selv nok – til at være bedrevidende – til at tro, at de er nærmest ufejlbarlige – til at tro, at de er en smule bedre end deres jævnaldrende – og til at se lidt ned på andre unge, som ikke har været så privilegerede at udgå fra Herlufsholm. Med andre ord: de kan være utåleligt højrovede.

Jeg mener, at de ofte mangler den sociale dimension. At der i vores samfund er utrolig mange nuancer, som er anderle-

des end det, de har været udsat for – men ikke nødvendigvis dårlige nuancer, måske er de ligefrem værd at kæmpe for.

Jeg tror, de mangler en træning i at acceptere forskellige livssyn. Jeg ved, at der har været lagt op til politiske debatter fx i forbindelse med valget, med jeg ved også, at disse seancer ikke altid har været lige vellykkede – jeg tror pga. elevernes manglende træning i at acceptere andres synspunkter.

Herlovianerne mangler ligeledes en vis ydmyghed over for tilværelsen – en erkendelse af, at de hører til blandt Danmarks måske allermost privilegerede, som har fået en optimal chance allerede.

Denne manglende ydmyghed har desværre inden for det sidste års tid stukket sit grimme fjæs frem på skolen på en mindre charmerende måde – visende sig ved tiltagende tyverier, falsknerier og vold. Dette måske affødt af en misforstået forkælelse og en lidet tiltalende pengerigelighed for unge mennesker på deres alder, som blandt andre elever kan medføre misundelse. Måske er det også affødt af en manglende tagen sig af – manglende guidance omkring problemer, der opstår i og omkring puberteten. Jeg ved ikke rigtigt, hvordan jeg skal udtrykke det. Det har noget at gøre med at favne – at komme

lidt tæt ind på. Og det er lettere sagt end gjort.

Hvordan kan man så bedre slutresultatet – gøre eliteskolen, for det mener jeg stadig, skolen er – bedre? Sikre sig, at herlovianeren med alle hans eller hendes fortrin bliver endnu mere helstøbt, når han eller hun forlader skolen? Det ved jeg ikke, om jeg kan give en opskrift på, men nogle ting kunne være:

1. At skabe en form for skolediskussionsklub med det sigte at eksponere eleverne for forskellige dele af samfundet.
2. At arrangere erhvervs- eller samfundsrettede ekskursioner.
3. At opruste præfeksystemet, sådan at forstå, at præfekterne bliver trænet i psykologisk forståelse og vejledning af deres kammerater.
4. At forbedre et tilbagemeldingssystem fra sovesalslærere og skole, hvis man får mistanke om, at noget »kører«, som man ikke selv kan stå inde for.

Jeg ønsker ikke et kontrol- og overvågningssystem, som fratager eleverne deres udfoldelsesmuligheder, men et system, hvor man bekymrer sig, når noget synes at være galt. Børn elsker, at nogen gider bekymre sig. Jeg mener

Fortsættes side 43

Betaling for skoleopholdet

Klaus E. Jakobsen og Ole M. Jung

For forældre til nye elever på Herlufsholm er der en vejledning under udarbejdelse vedrørende en række praktiske forhold, herunder betaling for elevernes undervisning, ophold mv. Også fra forældre til nuværende elever stilles der engang imellem spørgsmål om betalingsforholdene, som vi hermed beskriver.

Generelt om betalingen

Udgifterne til kontingent samt andre forhold, der vedrører skoledriften, betales ved, at skolen sender regning til elevens forældre – eller efter aftale eventuelt en anden betaleradresse. For hver elev er der oprettet en elevkonto i bogholderiet, hvor de økonomiske mellemværende mellem skole og hjem opgøres.

Kontingent betales kvartalsvis forud, og sammen hermed betales de eventuelle udlæg, som føres på elevens konto – primært for kostelevernes vedkommende. Det gælder også udgifter, der er påløbne fra sovesalslærens regnskab, hvoraf der fremsendes specificeret regnskabsblad. Der opkræves samtidig et acontobeløb til dækning af sådanne udlæg i det kom-

mende kvartal – normalt 75% af det forrige kvartals udgiftsniveau. Beløbet indgår på elevens konto og modregnes således udgifterne på næste kvartalsfaktura.

Kosteleverne

1. Kostophold, undervisning, bøger, vask, sygepleje:
52.000 kr. p.a. i skoleåret 1994/95 (54.000 kr. i skoleåret 1995/96).
2. Busregnskab hver 14. dag:
p.t. 75-90 kr. tur/retur.
3. Ekskursioner og én-dagsture i både grundskole og gymnasium (100-200 kr.)
4. Eventuelt lommepege (såfremt forældrene ønsker, at det skal ske over sovesalsregnskabet).
5. Fællesudgifter i grundskole og gymnasium (f.eks. 10. kl.'s sidste skoledag, 3. g's sidste skoledag, Fugleskydning, jagtundervisning, classesæt-bøger m.m.).
6. Enkelte udgifter vedrørende fritidsaktiviteter som jagt, ballet m.m. (fritidsaktiviteter er obligatoriske for grundskolens elever).
7. For nye elever desuden optagesudgifter:

Indskrivningsgebyr kr. 1.000 og depositum kr. 2.000. Depositum henstår som sikkerhed for elevens forpligtelser, indtil skolen forlades.

Følgende økonomiske mellemværender kan – såfremt forældrene ønsker det – også afregnes over elevkontoen:

- a. Studierejse i 2. g:
3.-4.000 kr. samt for-tæring og lommepege.
- b. Individuelle familieaftaler om konkrete udgifter, f.eks. udgifter til rensning af tøj, klipning, erhvervelse af kørekort m.m.

Hertil skal påregnes en engangsudgift til uniform ved optagelse på Herlufsholm skole på 9.000 - 12.000 kr. og i de efterfølgende år udgifter til supplement til uniformen.

Dagelever

1. Skolepenge i grundskole og gymnasium:
10.800 kr. p.a. for skoleåret 1994/95 (11.100 kr. for skoleåret 1995/96).
2. For nyoptagne dagelever skal tillægges kr. 4.000 p.a. for obligatorisk deltagelse i midt-dagsmåltidet på skole-

dage, når denne mulighed gennemføres (planlagt fra sommerferien 1995).

3. Hertil skal påregnes en éngangsudgift til uniform.

Øvrige udgifter:

a. Ekskursioner (éndags-ture) i både grundskole og gymnasium: 100-200 kr.

b. Fællesudgifter i grundskole og gymnasium (f.eks. 10. klasses sidste skoledag, 3. g's sidste skoledag, Fugleskydning, klassesætbøger m.m.).

c. Evt. enkelte udgifter vedr. fritidsaktiviteter såsom jagt, ballet m.m.

d. Studierejser i 2. g: 3.-4.000 kr. samt for-tæring og lømpepenge.

e. Optagelsesudgifter: Indskrivningsgebyr kr. 1.000 og depositum kr. 500. Depositum henstår som sikkerhed for elevens forpligtelser, indtil skolen forlades.

Særlige betalingsforhold

For fjerntboende forældre kan betaling normalt gennemføres let og rettidigt ved indgåelse af betalingsaftale med et pengeinstitut, som foretager betalingsoverførsel til Herlufsholm. I andre tilfælde indgås der private aftaler med familie eller lign., som registreres med beta-

leradresse i vort elevsystem.

Herudover planlægger vi fra næste skoleår at blive tilsluttet PBS – Pengeinstitutternes Betalings-Service – som kan foretage automatisk betalingsoverførsel fra egen konto til Herlufsholm.

Faktura udsendes som nævnt kvartalsvis omkring den 1. i månederne januar, april, juli, og oktober. Selvom betalingsterminerne således kendes i forvejen, er enkelte forældre meget sendrægtige med at foretage indbetalingerne. Derfor indføres nu en opstramning af vor rykkerprocedure, så der fremover pålægges et gebyr på 100 kr. for at foretage første rykning og 200 kr. for efterfølgende. Desuden vil der i sådanne tilfælde blive tillagt morarente. I yderste konsekvens overgives inddrivelse af skyldige beløb til inkasso, men sådanne situationer er heldigvis sjældne. ■

Fortsat fra side 41

ikke, man ved først givne lejlighed skal tilbagemelde, men man skal på en eller anden måde have fat i eleven – måske via præfektssystemet – og finde ud af, hvad der er galt, for hurtigst muligt at rette op på tingene. Tilbagemelding kunne herefter være en løsningsmodel.

Det er en svær balance, for vi skal undgå angiveri og lign. Vi skal i mange tilfælde respektere elevernes indbyrdes kammeratskab, men jeg tror, det kan lade sig gøre, og jeg tror, vi kan få nogle mere helstøbte unge ud af det. ■

Uddannelseskongress

Hans-Jørn Bentzen

De første studenter efter gymnasireformen, som trådte i kraft i 1988, blev dimmitteret sommeren 1991. Det er altså knap nok blevet hverdag efter reformen, før vi igen skal tænke nyt. Om nogle år vil elever uddannet efter den nye folkeskolelov møde gymnasiet med helt nye forudsætninger, idet loven lægger op til nyt indhold og nye arbejdsformer i folkeskolen, ligesom begrebet almindelse har skiftet karakter. Disse forhold, tillige med ny teknologisk indflydelse på undervisningen og erhvervslivets krav mht. ungdomsuddannelser, må vi i gymnasiet forholde os til. Derfor afholdt Undervisningsministeriet, Amtsrådsforeningen og Gymnasieskolernes Lærerforening den 8. - 10. december 1994 en stor kongress med titlen »Gymnasium og HF år 2005«.

På grundlag af indtryk fra kongressen vil jeg i det følgende tegne et billede af gymnasiet, som det *kunne* tage sig ud om ti år.

Almindelse

Ifølge gymnasieleven skal der i forlængelse af folkeskolen gives gymnasieeleverne en fortsat *almen-dannende* undervisning,

som tillige er *studieforeberedende*.

I modsætning til studieforberedelse, som består i tilegnelse af basale kundskaber og metoder inden for de enkelte fag, så er almindelse ikke tilsvarende konkret. Dannelse er andet end høflighed og gode manerer. I pædagogisk betydning drejer det sig bl.a. om indsigt i livsanskuelser, menneskeopfattelser og kulturel baggrund i bred forstand; men dannelse står ikke på skemaet og findes ikke som afsnitstitel i nogen skolebog, så hvordan opnår vore elever dannelse?

Lidt historie: Især inden for det naturvidenskabelige fagområde kan dannelsesbegrebet betegnes som videnskabscenteret. Vores pædagogik i den henseende er påvirket af den selvansagelse og omvæltning, som fandt sted i undervisningssektoren i USA i sidste halvdel af 1950'erne. Årsagen hertil var, at amerikanerne måtte erkende, at Sovjetunionen i den periode førte an i den prestigefyldte rumforskning (Sovjet opsendte i 1957 historiens første satellit, Sputnik, og senere gennemførte Jurij Gagarin som den første kosmonaut et kredsløb om jor-

den). En ny pædagogik skulle bringe USA i front. Amerikanske forskere planlagde den videnskabsorienterede pædagogik ved at beskrive de enkelte fags struktur og ved at påpege fagstoffets mest hensigtsmæssige opbygning og rækkefølge på de forskellige udviklingstrin. Denne pædagogik kom også til vores del af verden, hvor den har været fremherskende i de sidste ca. 35 år. Universitetets fagdeling og -opfattelse overføres til gymnasiet og herfra videre til folkeskolen. Lidt groft sagt: På ethvert uddannelsesniveau argumenteres for de aktuelle undervisningsemner ved deres nødvendighed som forudsætning for de efterfølgende emner. Fagene begrundes i sig selv, og almindelse opnår man alene ved studier og fordybelse i de traditionelle fag – de klassiske discipliner.

Det er dette dannelsesbegreb, der nu revideres i den nye folkeskolelov. Her sigtes der mod en mere social og politisk dannelse – hvor begreber som demokrati i stort og småt, samfundsmæssig ansvarsbevidsthed og egenskaber som kreativitet og samarbejdsevne bliver centrale. Læreren skal kunne argu-

mentere for, hvorfor noget stof har større relevans end andet, og læreren skal begrunde valget af et undervisningsemne med dets betydning for elevernes deltagelse i samfundets liv. Denne opfattelse af dannelse vil utvivlsomt blive overført til gymnasiet om ganske få år.

Nu til nogle mere konkrete sider af fremtidens gymnasium.

Skemalægning og undervisningsformer

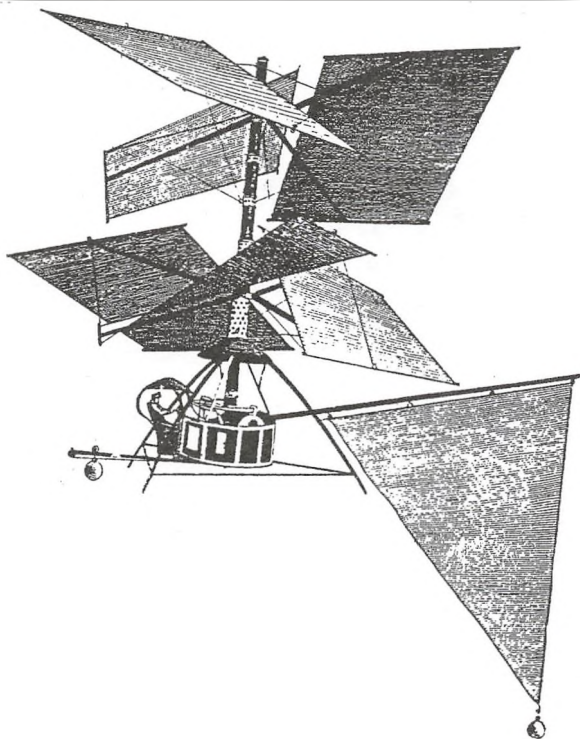
Folkeskoleloven er igen udgangspunktet. Nye undervisningsformer med projektarbejde, tværfaglig undervisning og selvstændigt elevarbejde i grupper eller enkeltvis, som muliggør differentieret undervisning, kommer til at præge folkeskolen. Også her kommer gymnasiet til at indrette sig efter de elever, som søger det. Efter 9-10 års undervisning i fol-

keskolen vil eleverne næppe kunne tilpasse sig den nuværende gymnasiestruktur med høj grad af traditionel klasseundervisning, med 5-6 forskellige fag dagligt, med 45-minutterslektioner osv. En model til løsning af problemet finder vi måske i Norge, hvor man har gode erfaringer med skemaomlægninger og »Ansvar for egen læring«-projekter. Principperne for skemalægning er følgende: Hvert fag får tildelt et samlet antal timer pr. år, og ikke som nu et ugetimetal. En klasse har højst to forskellige boglige fag dagligt og højst tre fag på ugeskemaet. Skemaet varieres med skift f.eks. hver 14. dag. Fag, som ikke tilgodeses i den ene periode, er måske med i et projekt i den næste 14-dagesperiode. De enkelte fags timer lægges i store blokke på 3-4 timer i træk, og blokkene kan evt.

være adskilt ved små oaser i form af kreative fag eller en fritime til gruppearbejde uden lærer. Med hyppige gruppearbejder om projekter kan læreren frigøres til samtaler med den enkelte elev, individuel vejledning (undervisningsdifferentiering).

Nævnte model og undervisningsformer kan kun føre til succes, hvis eleverne tager medansvar (ansvar for egen læring), og elevernes accept af og forståelse for betydningen heraf må blive hovedformålet i en introduktionsuge ved indgangen til 1. g. Når eleverne skal tage ansvar, må de selvfølgelig også have reel indflydelse på skemalægning, arbejdsform og stofudvælgelse.

Der kunne nævnes mange fordele ved modellen med variabelt 14-dageskema, f.eks. kan det internationale samarbejde styrkes, idet man med

kort varsel kan planlægge meningsfulde forløb sammen med gæster fra udlandet. Men der er også ulemper, og den største bliver nok den følge af arbejdsformen og elevernes medbestemmelse på stofudvælgelsen, at de enkelte fags obligatoriske stof / kernestoffet må reduceres i forhold til nu. Kan gymnasiet herefter opretholde de faglige niveauer, som er en forudsætning for videregående studier? Sikkert ikke, men problemet kunne måske klares med studieforberedende undervisning i en 4. g-klasse.

Ny teknologi

Når talen er om fremtidens gymnasium, kommer man ikke uden om den ny teknologi; men betydningen heraf, og hvilken rolle de elektroniske medier skal have i undervisningen, står uklart. Dette må dog betragtes som sikkert: Om 10 år har samtlige elever og lærere en bærbar computer (i bogstørrelse), hvormed de trådløst kan kommunikere med hvad som helst – databaser i hele verden, andre skoler (f.eks. venskabskoler i udlandet), egne noter, venner og bekendte ... Det er

også sikkert, at store multinationale softwaresekskaber vil udsende en stadig voksende strøm af spændende undervisningsprogrammer. Eleverne vil i vid udstrækning kunne foretage selvstudier, men helt uden lærere går det nok ikke. Læreren får en vigtig rolle som den, der stiller relevante opgaver, vejleder og skaber orden og sammenhænge i de enorme mængder af informationer, som eleverne indhenter. Hvordan pædagogikken på området skal udformes, hvordan vi skal sortere og vælge programmer til brug i undervisningen, når eleverne skal have deres PC'er med, det gives der i øjeblikket ikke forslag til.

* * *

Det hermed skitserede bud på gymnasiet år 2005 virker sikkert skræmmende på mange, men det rummer bestemt også spændende muligheder. Og så kan det for resten være, at det kommer til at se helt anderledes ud – der kan jo ske meget på 10 år! ■

Annie Get Your Gun

Sebastian Sieck, 3. g

Hvis det ikke havde været for exceptionelt skuespil og fremragende instruktion, var dette stykke gået i vasken.

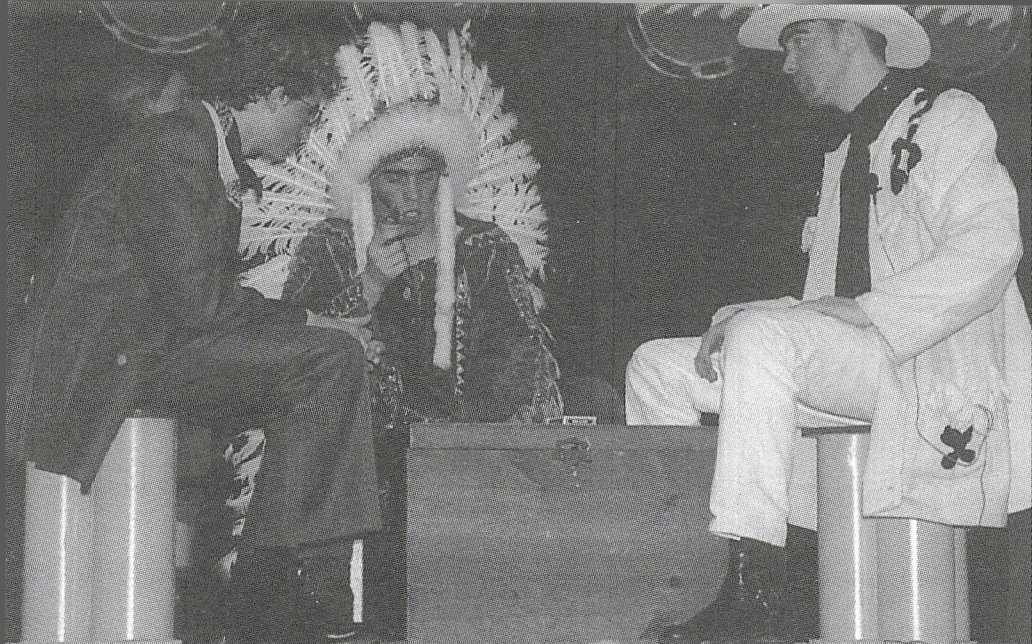
Frank Butler er en verdensberømt mesterskytte, der er ansat ved et omrejseende cirkus, Buffalo Bill's Wild West Show. I hver by, cirkuset ankommer til, laver Butler et lille ekstranummer ud af at udfordre byens bedste skarpskytte til en omgang lerdueskydning. I en af disse småbyer møder han en pige ved navn Annie Oakley, som senere viser sig at være den sikreste skytte i Darke County, og for resten i hele verden. Da cirkusets manager ser denne pige skyde, bliver hun ansat ved cirkuset. Annie og Frank bliver selvfølgelig forelsket i hinanden, men kommer vildt op at skændes om, hvem af dem der er den suverænt bedste skytte. Da han er kendt som en kvindebedærer, nægter han både, at han er forelsket i hende, og at hun er en bedre skytte end han. Hun kender ikke noget til mænd og ved derfor ikke, at det ville være bedst at føje Frank og sige, at han er den bedste, selv om han ikke er det. Denne forelskelse og konkurrence fører til mange intriger og får stykket til at minde

om en dårlig soap opera. Cirkuset mangler penge og er i en meget dårlig situation. Den tilsyneladende naive, men faktisk vise Chief Sitting Bull har investeret en masse penge i Buffalo Bill's Wild West Show. Det er ham, der redder både cirkuset og Annies og Franks forhold. Dette gør han ved henholdsvis at få Buffalo Bill til at slå cirkuset sammen med det konkurrerende cirkus, som også mangler penge, og ved at fortælle Annie, at hun skal føje Frank. Da hun har gjort dette, er alle lykkelige.

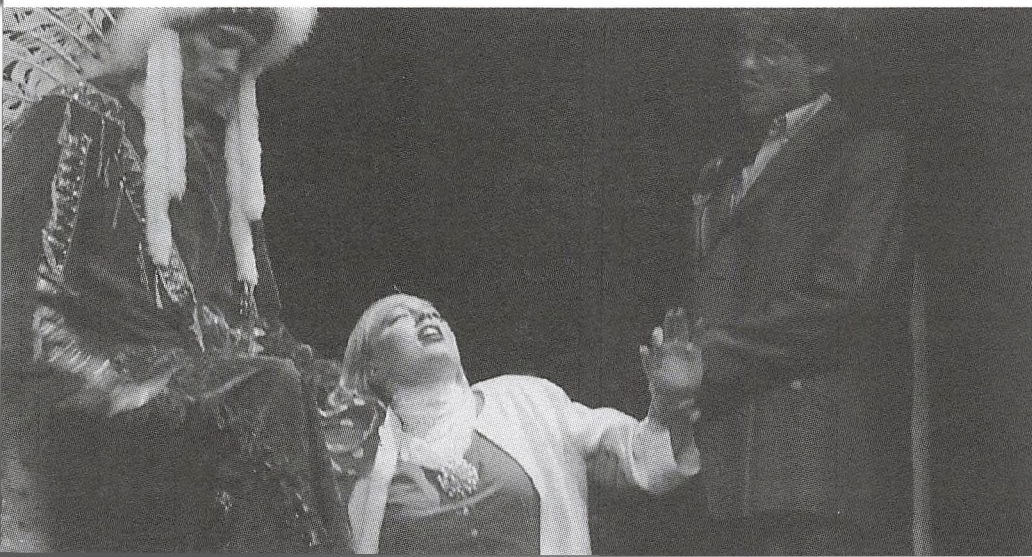
Alt i alt et trivielt, kedeligt stykke, men ikke desto mindre en fryd for øjnene og ørerne. Særlige udmærkelser må gå til Monica Jakobsen (Annie Oakley), Michael Wedell Wedellsborg (hotelejer Wilson), Kristian Hart Hansen (Chief Sitting Bull), Casper Foghsgaard (?), Johan Riis (Frank Butler) og sidst, men ikke mindst, Lasse Speiser, som trods sin ene replik formåede at levere en mere end overbevisende fremstilling af sin rolle (Little Jake). Lasse går i 7. kl. Instruktør Suzanne Strange præsterede endnu engang at få nogle potentielle sangere ud af skabet. Desu-

den er sangene geniale, meget stemningsopløftende, og de må være grunden til, at stykket i det hele taget blev valgt. Stemmerne skal roses, og nogle stemmer var betagende smukke. Denne ros må primært gå til Monica Jakobsen, Alette Jarulff og Titte Damgaard.

Situationer fra komedien. Også bag scenen og før tæppet gik, var Annie Monica Oakley en central person, bl.a. lavede hun som coach dynamiske opvarmningsøvelser med hele holdet! Stemmeplejen tog Suzanne Strange sig dog af ved sit flygel.

Stykket blev i år ikke beriget af en 3. g-joke, som ellers har været tradition indtil nu. Alle elever var selvfølgelig meget skuffede over dette brud på traditionen, men 3. g's udeblevne joke skyldes de mildt sagt lattervækkende betingelser, stillet til os af ledelsen. Jeg tror, jeg taler for alle skolens elever, når jeg siger, at jeg håber, ledelsen herefter vil indse, at 3. g-joken er en stor del af komedien – lige så stor en del faktisk som 2. g-joken ved Fugleskydningen. Alle ser frem til 3. g-joken (ja, også 2. g), undtagen skolens ledelse, som trods alt udgør et mindretal på denne skole. Joken er blevet mindre grov med årene (husker I Bamse og Kylling eller Nisserne?), og den skader ikke, men *skaber* stemning.

Dette stykke kan anmeldes kort på denne måde: en fryd for øjnene og ørerne, men ikke for hjernen.

Jeg takker 2. g for en gennemgående fornøjelig aften. ■

Fritidsaktiviteter

Jacob Normann

I løbet af skoleåret har eleverne tre gange mulighed for at vælge forskellige fritidsaktiviteter. Sidste valg foretages til perioden julpåske. Grundskolen har pligt til at vælge fritidsaktivitet, medens det er frit for gymnasiet. De mest populære fritidsaktiviteter er korsang, fodbold, aerobic, volleyball og jagttegn. Specielt aerobic, som er et nyt tilbud, har vist sig at være en stor succes både blandt piger og drenge. Anja Blom (3. g) står for undervisningen i denne aktivitet. Det er i det hele taget glædeligt, at gymnasieeleverne i stigende grad står som ansvarlige for nogle af aktiviteterne. Foruden Anja Blom (aerobic) har også Kim Jensen (redskabsgymnastik) og Sammy Sieck fået deres debut som instruktører.

Af andre nye tiltag skal det nævnes, at drama for første gang optræder som tilbud til gymnasieeleverne. Det er tanken, at drama næste år tilbydes grundskolen i efterårssemesteret og gymnasiet i forårssemesteret. For undervisningen i drama står Inge Olhoff-Jakobsen.

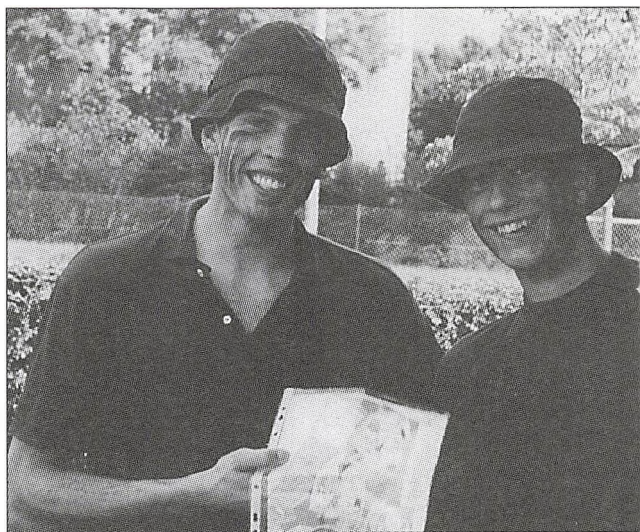
Det er vigtigt, at vi hele tiden udvikler vores aktivitetstilbud. Elevernes behov for aktivitet i fritiden skal i vid udstrækning

være retningsgivende for udbudet af aktiviteter. I forbindelse med elevernes udfyldning af aktivitetskemaer har de samtidig mulighed for at evaluere aktiviteterne og komme med forslag til nye aktiviteter. Drama er et godt eksempel på en hos mange elever ønsket aktivitet. Et andet eksempel er, at der nu er mulighed for at få tildelt en badmintontid i Helenhallen. Mandag og fredag aften i Helenhallen er nu helt helliget badminton.

Ovennævnte eksempler viser, at der arbejdes energisk på at tilbyde eleverne en fritid med kvalitet. ■

Vinder af OL, Thor Selander, 10. præp.

Kr. Hart-Hansen, 2. x, og Philip Borreschmidt, 2. a.

OL 1994

Hvis I tror, det her var de olympiske lege, vi deltog i, må I tro om – det her var hårdt.

Kl. er 11.30. En skinger fløjte bryder stilheden. Et forhåbningsfuldt par drøner målrettet mod skovkanten. Trøstesløse ser vi det ene engergiske par efter det andet fræse over pladsen. Pludselig træder Poul Thomsen ud af pavillonens mørke (eller var det nu Bentzen?) og råber med myndig stemme: »Næste!«. Nervøse og krumbøjede trasker vi forsigtigt ind i den mørke pavillon. Vi får besked på at indtegne ruten, den er kun på 10 cm, det er vel ikke noget problem (... ganget med 1.000), øøøh eller er det?

Pludselig hører vi et kampråb skære gennem luften: »Tjekkerlikker, tjekkerlikker, tjav, tjav ...«. Udenfor ses to kampklædte ulveunger: Hart? Philip? – spejder! (der kan man bare se!). Hold 1 begiver sig på vej i deres farefulde søgen efter posterne. Nu begynder eventyret! I hælene på hold 1 kommer hold 2 (mærkeligt nok), og siden vi alle er faret vild allerede ved første post, beslutter vi os til at gennemføre resten (læs: hele) løbet i fællesskab (det kan da vel ikke blive værre ...). Vi opdager snart, at grøftekryds og brændenælde-

fyldte marker er Bentzens foretrukne postgemmested (shorts anbefales ikke). På et tidspunkt får vi den fornemmelse, at vi ikke er de eneste orienteringsløbere i skoven, da vi hele tiden finder poster, som ikke er angivet på kortet. Der er også nogle poster, der forsvinder sporløst (hmmm). Alle midler bliver brugt for at gennemføre løbet. F.eks. bliver en forsvarsløs mand med barnevogn antastet adskillige gange med spørgsmålet: »Undskyld, ved De, hvor vi er?«

Efter en løben over grøft (eller skal vi sige i, Mia?) og kravlen over diger af muddervolde ved vi nu, hvad det vil sige at være jægersoldater. Lige fra starten af stod det os klart, at denne rute ikke kan løbes, men efter fundet af de første to poster er stemningen i top, og et stærkt anfald af kampglæde griber os. Vi springer over træstubbe, sten og hegn i håb om at gennemføre løbet på den afsatte tid. Tempoet bliver mere og mere hektisk. *Panik!* Kan vi nå det? Hvad er klokken? Nej, Mia, til højre! Hvem har kortet? Hvor f... er vi?

Et kvarter tilbage. Den sidste post skal findes. Udmattede, men sejr stolte slæber vi os mudrede og forrevne mod pavillonen, hvor Bentzen (faaar!) står med forfriskninger. Vi er reddet!

10 gode råd

1. Vend ikke kortet på hovedet (Flo + Anne).
2. Drop kompasset (når man alligevel ikke ved, hvor nord er).
3. Vær lidt macho – tag shorts på (Mie har en god antikløsalve).
4. Spar tid, svøm over Susåen (Riis, Benjamin + ulveungerne).
5. Følg Thors råd: »Gør som jeg« (som bekendt vandt han jo).
6. Medbring rent vand, selv om vandet i bækkene er dejligt forfriskende ...
7. Stol på de andres angivelser af poster (»Det er den vej, nææ ... øhm, den vej, ja, den vej).
8. Den bedste guide er en lærer (Mogens fik andenpladsen).
9. Hop altid over, hvor gærdet er lavest, også selvom der er tidsler på den anden side (Stine + Mia).
10. Hvis ovenstående er for hårdt, så følg Mikkel Stechers, Tommy Kochs og Peter Fabers råd: bliv væk!

Vindere af OL

Enkeltstart

Thor Selander

Parløb, piger

Mia Stecher og Stine Kähler (ud af tre par piger)

Mixhold

Elisabeth Hansen og David Dencher.

Parløb, drenge

Philip Borreschmidt og Kristian Hart-Hansen.

Løhr, Stechers og Kähler

Sportsmøde på Tokai

Tokai Boarding School har i år været så venlige at skænke en pokal til de to årlige konkurrencedage mellem Herlufsholm og Tokai. Der dystes i volleyball, basketball, tennis og fodbold. Søndag den 9. oktober var første gang, der skulle kæmpes om pokalen. Pointsystemet var fastlagt således, at der var ét point til det vindende hold i a) volley drenge, b) volley piger, c) basket drenge, d) basket piger og e) tennis, medens vinderen af fodboldkampen ville opnå to point. Det artede sig så heldigt, at dagens sidste kamp (basketball - drenge) blev afgørende for, til hvilken side pokalen skulle gå. Vores tapre 2. g-drenge fightede og vandt kampen, så vi kunne bringe pokalen med til Herlufsholm. Den kan besigtiges uden for rektors kontor – oven på pokalskabet, da den er for stor til at stå inde i skabet.

I maj måned tager vi imod Tokai, hvor vi håber at kunne forsvare trofæet.

Svømme-stævne på Tokai

I lighed med ovennævnte sportsmøde med boldspil som de primære discipliner deltager vi også i et årligt svømmestævne på Tokai. Foruden Tokai og Herlufsholm deltager Brøderup Ungdomsskole og Swimteam Præstø også i stævnet. Der konkurreres på to niveauer: Junior (grundskolen) og senior (gymnasiet). Resultatet af dette års stævne blev, at Tokai vandt de stores match knebent foran os. Hos juniorerne var det omvendt, idet vi her for andet år i træk kunne hjemtage pokalen.

Svømmestævnet har eksisteret i fire år, og vi må i år sige farvel til tre af profilerne. Sammy Sieck, Mi-

chael Antonsen og ikke mindst Jens C. Skov Jensen har gennem disse fire år vundet adskillige heats og dermed scoret masser af points til os.

Volleyball for grundskolen

Fra efterårsferien til jul blev der trænet flittigt en gang om ugen. Målet var deltagelse i amtsturneringen i begyndelsen af januar måned, hvor drengeholdet vandt én og pigeholdet to kampe.

Basketball for grundskolen

Basketballtræningen startede efter efterårsferien under ledelse af Sammy Sieck. I gennemsnit har der været 10 spillere til træning. Målet med træningen har været deltagelse i amtsturneringen. Indledende stævne for denne turnering fandt sted onsdag den 9. september på Sct. Jørgens Skole i Næstved. De to første kampe blev vundet relativt sikkert (35-3 mod Holmegaard 2 og 45-13 mod Kildemarks skolen). I finalen om retten til at gå videre til amtsfinalestævnet var der derimod nervepirrende spænding om resultatet. Modstanderen var

Holmegaard 1, som i løbet af første (af fire) periode bragte sig foran 10-2. Vores spillere fik kæmpet sig tilbage, og da slutfløjtet lød, var stillingen 20-20. Der måtte altså omkamp til à to gange tre minutter. Holmegaard kom foran 1-0, hvilket holdt, til der manglede 20 sekunder, hvor det lykkedes Chris Eriksen at få bolden i kurven til en kneben 2-1 sejr.

Ved amtsfinalestævnet den 23. november i Nørre-Alslev Hallen spillede holdet to meget lige kampe mod Nøddekovskolen og Gunslev Idrætsfeterskole. Begge kampe blev tabt med henholdsvis 21-25 og 23-24.

Holdet bestod af følgende spillere: Chris Eriksen, Chris Enevoldsen, Mikkel Kier, Lars P. Syversen, Christian Sehestedt, Marc Bring, Stefan Mård, Malte B. Hansen, Zenn Jørgensen og Peter Harsdal.

Basketball for gymnasiet

Midtvejs i basketballsæsonen kan vi se tilbage på en række gode resultater for såvel pigerne som drengene i gymnasiet.

Det første stævne fandt sted på Tokai University den 9. oktober. Her vandt vores pigehold – med deltagelse fra 7. klasse til 3. g – over de japanske piger

med 32-20. Vores drengehold, sammensat af 1. g'ere og 2. g'ere, vandt deres kamp mere knebent end tidligere: cifrene blev 54-48.

Herefter springer vi frem til 11. januar i år, hvor et pigehold med 2. g'ere som grundstammen drog til regionsstævne på Nykøbing Katedralskole (Nyk. F.) Her vandt pigerne først over Haslev 16-14 og senere så stort som 22-0 over værterne fra Nykøbing. Til gengæld tabte vi til Vordingborg 9-17, og da Vordingborg, Haslev og Herlufsholm alle vandt to kampe og tabte én, så blev målregnskabet afgørende for mesterskabet, og her stod Haslev bedst. Vores hold bestod af Maria Lund, 1. g, 2. g'erne Tina Møllegaard, a, Alette Jarulff, Sara Varming, Stine Kähler og Emilie Reitzel, n, samt Catherine Cax og Camilla Østerby fra 3. g.

2. g-drengenes regionsstævne blev afviklet den 18. januar på vores hjemmebane, Helenhallen. Der blev spillet i to puljer med Haslev, Maribo og Køge i den ene og Sorø, Holte og Herlufsholm i den anden. Først vandt vores drenge 16-8 over Sorø, og senere besejrede holdet Holte med 28-25 i dagens absolut bedste og mest spændende kamp, præget af jævnbyrdighed på banen og stemning på tilskuerpladserne. Hermed var holdet puljevinder og skul-

le nu møde Køge, som vandt den anden pulje. I denne finale fik vi en basketball-lektion af de dygtige og godt sammenspillede køgedrenge, som vandt 60-19. Vores 2 g-hold bestod af Philip Borreschmidt, Jonathan Wigotski, Jeppe Bach-Sørensen, Kristian Hart-Hansen, Villum Ogstrup-Pedersen, Peter Vestmar, Caspar Foghsgaard, Peter Månsen og Mikael Wedellsborg.

Senere på året venter bl.a. gammelherlovianerkampene (lørdag den 25. marts) og hjemmekampene mod Tokai. Forhåbentlig slutter sæsonen lige så flot, som den er begyndt.

Hans-Jørn Bentzen

Grundskolemesterskabet i indendørs fodbold

Øverst 10. præp.: Henrik Hansen, Malte B. Hansen, Jesper Bisgaard og Zenn Jørgensen.

Forrest grundskolemestrene, 9.a: Kristian Uhre, Thue Skak, Kristian Schjer, Henrik Briand og Stephan Svensson.

Grundskoleholdet i fodbold 1994

J. Normann, Thue Skak, Rasmus Kümmel, Jesper Bisgaard, Chris Ericsen, Klaes Hammeken, Zenn Jørgensen, Christian Uhre, Christian Sehestedt, Søren Flyttlie, Kristian Schjer, Henrik Petersen, Ronnie Hillner, Peter Harsdal.

Fodbold for grundskolen

Som nævnt i sidste Kontakt opnåede grundskoleholdet i fodbold nogle flotte resultater i år. I amts-turneringen nåede holdet finalen, og i Ekstra Bladets turnering nåede holdet for første gang i mange år til tredje runde. De to første kampe blev vundet med henholdsvis 3-1 og 6-0. I tredje runde var modstanderen Eggeslevmagle Skole, som fortjent sejrede med 5-0.

Fodboldtræningen fortsatte udendørs frem til efterårsferien med et fint fremmøde. Fra midten af oktober blev det tid til indendørs fodbold, hvor der arbejdedes frem mod grundskolemesterskabet i indendørs fodbold.

Gymnasie- fodbold

Alt er stort set ved det gamle på godt og ondt. Det gode er den entusiasme, drengene lægger for dagen ved den ugentlige træning, der i vinterperioden er henlagt til Helenhallen (pigerne foretrækker åbenbart solskin og grønt græs!). Det onde er de noget magre resultater, der i efteråret kom ud af vores anstrengelser.

Vores bedste drengehold deltog i en landsdækkende

turnering i Asnæs, hvor vi tabte begge vores kampe stort til overmægtige modstandere fra Odsherred og Kalundborg.

I kostskoleturneringens første kamp mod Sorø tabte alle tre hold. 2.-holdet dog kun med 2-3.

Efter flot fight tabte drengenes 1.-hold med 0-5 til Haslev (to straffespark og tre hurtige mål til sidst). Til gengæld nær-

mest vadede vi i succes, da vi mødte Sorø i den halvårslige pokalkamp for kostelever. 2-0 til os efter 1. halvleg blev efter 10 minutters spil i 2. halvleg forvandlet til 2-3. Panikken lagde sig dog, og vi fik tingene på plads med to mål til sidst. Med 4-3-sejren har vi et godt udgangspunkt for den afgørende kamp til foråret. Også 2.-holdet vandt (2-0), mens

pigerne tabte 0-3 efter en god indsats.

Den traditionelle juleturnering, hvor 2. x brille-rede med en usædvanlig kreativ udklædning og fumlet fodboldspil, blev vundet af 1. x.

I februar afvikles indendørsmesterskabet, og i kostskoleturneringen er der lagt i kakkelovnen, når vi i april møder Birkerød og Stenhus. ■

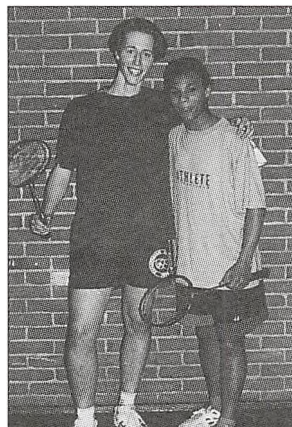
Grundskole- mesterskab i badminton

Pigesinglefinale

Cathenna Reventlow (vinder)
Caroline Lillelund

Drengesinglefinale

Niclas Frederiksen (vinder)
Zenn Jørgensen.

Billeder fra badmintonmesterskaberne

Doublefinale

Niclas Frederiksen
og Zenn Jørgensen (vindere)

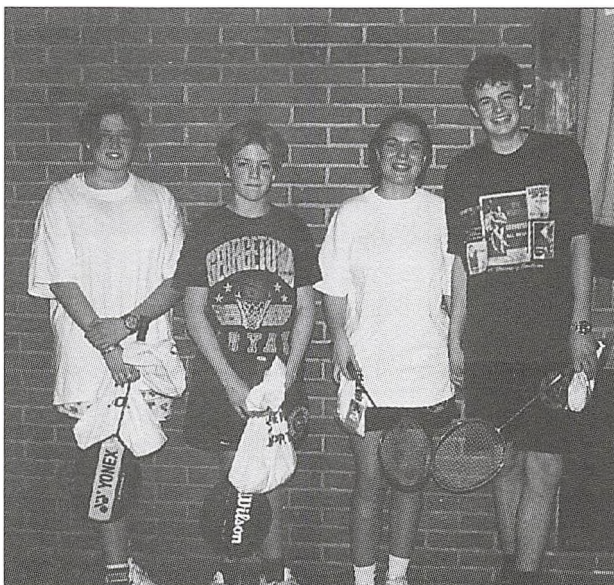
Chris Enevoldsen,
Anders Hjerl-Hansen.

Mixeddoublefinale

Cathenna Reventlow
og Jonas Melan (vindere)

Caroline Lillelund,
Christian Sehested.

1994

On. 12.10. Møde gymnasiet
To. 13.10. Møde grundskolen

1995

On. 14.12. Møde grundskolen Fr. 31.03. Gymnasiet
To. 15.12. Møde gymnasiet Ma. 03.04. Møde gymn.

August	September	Oktober	November	December	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli
M 1 31	T 1	L 1	Ti 1 Jagt 44	T 1	S 1 Nyår	O 1	O 1	L 1 Koncert	M 1 18	T 1	L 1
Ti 2	F 2	S 2	O 2	F 2	M 2 1	T 2	T 2	S 2	Ti 2	F 2	S 2
O 3	L 3	M 3	T 3	L 3	Ti 3	F 3	F 3	M 3 14	O 3	L 3	M 3 27
T 4 <i>Indskoling</i>	S 4	Ti 4 40	F 4	S 4	O 4	L 4	L 4	Ti 4	T 4	S 4 <i>Prøvedag</i>	Ti 4
F 5	M 5 36	O 5	L 5	M 5 49	T 5	S 5	S 5	O 5	F 5	M 5 <i>1. prøvedag Grundskoledag</i>	O 5
L 6	Ti 6	T 6	S 6	Ti 6	F 6	M 6	M 6 10	T 6	L 6	Ti 6 23	T 6
S 7	O 7	F 7 MN-dag	M 7	O 7	L 7	Ti 7	Ti 7	F 7	S 7	O 7	F 7
M 8 Start 32	T 8	L 8	Ti 8 45	T 8	S 8	O 8	O 8 Termin	L 8	M 8 19	T 8	L 8
Ti 9	F 9	S 9	O 9	F 9	M 9	T 9	T 9 2.g	S 9 <i>Hjemsøgedag</i>	Ti 9	F 9	S 9
O 10	L 10	M 10	T 10 Vildt	L 10	Ti 10	F 10	F 10	M 10	O 10 3.g	L 10	M 10 28
T 11	S 11	Ti 11 41	F 11 <i>Morfen Bisp</i>	S 11	O 11	L 11	L 11 Gøvebal	Ti 11	T 11	S 11	Ti 11
F 12	M 12 37	O 12	L 12	M 12 50	T 12	S 12	S 12	O 12	F 12 <i>Bededag</i>	M 12 24	O 12
L 13	Ti 13	T 13	S 13	Ti 13	F 13	M 13	M 13 11	T 13 <i>skartorsdag</i>	L 13	Ti 13	T 13
S 14	O 14	F 14	M 14 46	O 14	L 14 <i>Trollebal</i>	Ti 14	Ti 14	F 14 <i>Langfredag</i>	S 14	O 14	F 14
M 15 33	T 15	L 15	Ti 15	T 15	S 15	O 15 3.g	O 15 <i>Rejseuge 2.g</i>	L 15	M 15 20	T 15	L 15
Ti 16	F 16	S 16	O 16	F 16 <i>Kostjul</i>	M 16	T 16 <i>opgave-uge</i>	T 16 <i>Termin 3.g</i>	S 16 <i>Dr. Margarete Fiskebal</i>	Ti 16	F 16	S 16
O 17	L 17	M 17 42	T 17	L 17 <i>Kirkejul</i>	Ti 17	F 17	F 17	M 17 <i>2. prøvedag</i>	O 17 1.g	L 17 <i>Transl. 7/8</i>	M 17 29
T 18	S 18	Ti 18	F 18	S 18	O 18	L 18	L 18	Ti 18	T 18	S 18	Ti 18
F 19	M 19 38	O 19	L 19	M 19 51	T 19	S 19	S 19	O 19	F 19	M 19 25	O 19
L 20	Ti 20	T 20	S 20	Ti 20	F 20	M 20	M 20 12	T 20	L 20 <i>Dansk-opg.</i>	Ti 20	T 20
S 21	O 21	F 21	M 21 47	O 21	L 21	Ti 21	Ti 21	F 21	S 21	O 21 <i>Dimission</i>	F 21
M 22 34	T 22	L 22	Ti 22	T 22	S 22	O 22	O 22	L 22	M 22	T 22	L 22
Ti 23	F 23	S 23	O 23	F 23	M 23	T 23	T 23	S 23	Ti 23	F 23	S 23
O 24	L 24	M 24 43	T 24	L 24	Ti 24	F 24	F 24	M 24 <i>Hist. opg.</i>	O 24 2.g	L 24 <i>Sanctions</i>	M 24 30
T 25	S 25 <i>Sommerd uillev.</i>	Ti 25	F 25 Jagt	S 25 <i>Juledag</i>	O 25	L 25 <i>Maskebal</i>	L 25	Ti 25 <i>opg.</i>	T 25 <i>K. himmelkort</i>	S 25	Ti 25
F 26	M 26 39	O 26	L 26 <i>Komediebal</i>	M 26 2. juledag	T 26	S 26 <i>Fastelavn</i>	S 26	O 26	F 26	M 26 26	O 26
L 27	Ti 27	T 27	S 27	Ti 27	F 27	M 27	T 27	T 27	L 27	Ti 27	T 27
S 28	O 28	F 28	M 28 48	O 28	L 28	Ti 28	Ti 28 9	F 28	S 28	O 28	F 28
M 29 35	T 29	L 29 <i>Blebal</i>	Ti 29	T 29	S 29	O 29	O 29	L 29	M 29	T 29	L 29
Ti 30	F 30	S 30	O 30 <i>Terminprøve</i>	F 30	M 30	T 30	F 30	S 30	Ti 30	F 30	S 30
O 31	M 31	L 31	L 31	L 31	Ti 31	S 31	Ti 31	O 31	O 31	M 31	M 31

Uge 31	Indskolingsuge	26.11. Komediebal (2.g)	28.01. Forældremøde	11.03. Gøvebal (grundskole)	18.-24.04. 1.g danskprøve
08.08.	Diplene kommer	29.11. Stiftelsen 859 år	7./8. kl./2. g	01.04. Koncertbal (1. g)	23.05. Skolen 430 år
27.08.	Fugleskydning	10.12. Forældremøde 1. g	11.02. Forældremøde	24.04. 2. g historieopgave	24.05. 2. g's sidste skoledag
29.10.	Blebal (grundskole)	17.12. Busafgang 13.00	9./10. kl./præp.	10.05. 3. g's sidste skoledag	21.06. Dimission
10.11.	Vildtaften	14.01. Trolledag (bal 3. g)	25.02. Maskebal	17.05. 1. g's sidste skoledag	10. kl./præp./3. g

KONTAKT HERLUFSHOLM

Skolens kontor

53 72 60 97 – Fax 55 77 14 85

Rektor Klaus Eusebius Jakobsen (privat 53 72 07 08), fax 53 72 22 21

Lektor Krogh-Madsen, adm. inspektør (privat 53 72 61 18)

Lektor Jørgen Hvidtfelt, økon. inspektør (privat 53 73 06 50, fax 53 73 18 50)

Overlærer Jan Jensen,

afd. inspektør, grundskolen (privat 55 77 58 25)

Sekretær Eva Bardram

Direktionskontoret

53 72 01 01 – Fax 53 73 60 02 (henvendelse vedr. økonomi)

Skolens øvrige telefoner

Studievejlederkontoret: 55 77 01 66 + 35

Lærerværelset: 53 73 97 73

Sygehus: Sygeplejerske Anne-Marie Sehested 53 72 03 45

Køkken: Økonoma Susanne Andersen 53 72 04 83

Linnedstuen: Oldfrue Margot Jensen 53 72 43 05

Varmecentral og værksted: 53 72 72 79

Sovesalene

Vuen: Overlærer Jacob Normann 53 72 10 98

Egmontgården: Overlærer Lone Dyrlov 53 72 03 71

Skolebygningens vestre sovesal: Overlærer Bent Illum 53 72 76 13

Skolebygningens østre sovesal: Overlærer Jørgen Løwe 53 72 00 20

Lassengården: Lektor Niels Ulrichsen 53 72 04 30

Museumsbygningen, 1. sal: Adjunkt Niels C. Koføed 53 72 32 66

Museumsbygningen, 2. sal: Adjunkt Suzanne Strange 53 72 04 98

Birgitte Gøvegården: Adjunkt Nils Aarsø 53 72 26 13

Pernille Gøvegården: Adjunkt Susanne Geisler 53 72 01 30

Privattelefoner

Gym overlærer Vagn Andersen..... 53 73 41 37

Lektor Lars Bardram 53 72 91 05

Adjunkt Lone Bendtsen 42 39 45 49

Lektor Hans-Jørn Bentzen 53 59 41 18

Overlærer Poul Bentzen..... 53 78 22 27

Lektor Bjørn Christensen 53 73 84 65

Lektor Anna Sofie Hansen..... 53 79 72 10

Lektor Hans Hansen 53 72 86 31

Adj. Susanne Bramming Hansen .. 31 28 68 46

Adjunkt Kurt Heller..... 53 73 56 63

Overlærer Jan Jensen 55 77 58 25

Lektor Sv. Krarup-Christensen 55 81 71 77

Pastor Eilif Kristensen..... 53 72 03 78

Lektor Jens Krogh-Madsen 53 72 61 18

Lektor Jørgen Larsen..... 53 61 38 77

Overlærer Bjarne Levin 55 54 74 46

Adjunkt Mogens Melchiorsen 53 73 58 36

Lektor Erik Anker Nielsen 53 72 81 08

Lektor Jørgen Hvidtfelt 53 73 06 50

Fax 53 73 18 50

Lektor Louis Nielsen 53 73 54 35

Lektor Mads Nielsen 53 72 45 33

Overlærer Benny Njør..... 55 54 78 58

Lektor Marianne Olsen..... 53 72 62 32

Lektor Ole Pedersen..... 53 75 66 65

Overlærer Anne Grethe Radwan... 53 76 42 51

Lektor Jens Trandum..... 53 72 71 28

Overlærer Bent Zwergius 53 80 09 20

Møntelefoner

Helenhallen..... 53 72 91 48

Egmontgården 53 72 46 22

Skolebygningen 53 73 53 87

Lassengården 53 72 63 47

Birgitte Gøvegården..... 55 77 00 36

Pernille Gøvegården..... 53 72 00 96

Mygningen 53 72 66 30

Skole Danmarks Pædagogiske Bibliotek

Skole

Klost

(Kun u

450004788147